

STRATEGIE PREVENCE SOCIÁLNĚ
NEŽÁDOUCÍCH JEVŮ V
KRÁLOVÉHRADECKÉM KRAJI
2017 - 2021

OBSAH

ÚVOD	5
TVORBA	5
JEDNOTLIVÉ OBLASTI	5
DEMOGRAFICKÁ A GEOGRAFICKÁ SITUACE KHK	6
ZÁKLADNÍ SOCIÁLNÍ UKAZATELE	11
NEZAMĚSTNANOST	11
SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY	12
ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SITUACI OSOB V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH V KRAJI	13
INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A POLITIKA ROMSKÉ INTEGRACE NA ÚROVNI OBCÍ	14
ORGANIZACE PREVENCE NA ÚROVNI OBCÍ	14
CIZINECKÁ PROBLEMATIKA NA ÚZEMÍ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE	20
KRIMINALITA	21
VÝVOJOVÉ TRENDY TRESTNÉ ČINNOSTI A PŘESTUPKŮ	21
MAJETKOVÁ KRIMINALITA	22
INFORMAČNÍ KRIMINALITA	23
NÁSILNÁ KRIMINALITA	23
MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA	25
PACHATELÉ TRESTNÝCH ČINŮ	25
OBĚTI TRESTNÉ ČINNOSTI	26
PROBLEMATIKA DĚTÍ A MLADISTVÝCH, KURATELA DOSPĚLÝCH	27

DATA O KLIENTECH KURÁTORŮ PRO DĚTI A MLÁDEŽ.....	27
DATA O KLIENTECH SOCIÁLNÍCH KURÁTORŮ	28
SITUACE V OBLASTI ADIKTOLOGIE	30
SOUHRN SITUACE	30
UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK V OBECNÉ POPULACI	30
UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK V PROSTŘEDÍ ZÁBAVY, NOČNÍHO ŽIVOTA.....	31
PROBLÉMOVÉ FORMY UŽÍVÁNÍ DROG.....	31
UŽÍVÁNÍ DROG VE SPECIFICKÝCH SKUPINÁCH	32
SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY A DROGOVÁ PROBLEMATIKA	32
UŽIVATELE DROG V LÉČBĚ A VE SLUŽBÁCH	33
INFEKČNÍ ONEMOCNĚNÍ V SOUVISLOSTI S UŽÍVÁNÍM DROG.....	34
PŘEDÁVKOVÁNÍ, VČETNĚ SMRTELNÝCH	34
DALŠÍ ZDRAVOTNÍ KOMPLIKACE V SOUVISLOSTI S UŽÍVÁNÍM DROG	34
JINÉ NOVÉ TRENDY A FENOMÉNY.....	34
NOVÉ SYNTETICKÉ DROGY	35
HAZARDNÍ HRANÍ	35
DROGOVÁ KRIMINALITA	35
SITUACE V OBLASTI ADIKTOLOGIE PODLE JEDNOTLIVÝCH TYPŮ (STANDARDŮ) SLUŽEB	36
PRIMÁRNÍ PREVENCE	36
OBLAST HARM REDUCTION SLUŽEB.....	36

AMBULANTNÍ SLUŽBY, LÉČBA POBYTOVÁ	37
SWOT ANALÝZA	38
SWOT ANALÝZA V OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY.....	38
SWOT ANALÝZA V OBLASTI ADIKTOLOGIE	40
SWOT ANALÝZA V OBLASTI SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT	42
VIZE A HLAVNÍ SMĚR	45
KONTEXT	45
NÁVAZNOST	45
LEGISLATIVNÍ OPORA.....	46
CÍLE, OPATŘENÍ.....	48
CÍLOVÉ SKUPINY.....	48
ODBORNÁ VEŘEJNOST	48
VEŘEJNOST	49
PŘEDSTAVITELÉ SAMOSPRÁV OBCÍ	50
MONITOROVÁNÍ, ANALÝZY, KOORDINACE.....	50
METODICKÉ VEDENÍ, VZDĚLÁVÁNÍ ODBORNÉ VEŘEJNOSTI.....	51
PODPORA PŘÍMÝCH AKTIVIT VŮČI CÍLOVÉ SKUPINĚ.....	53
AKTIVITY VŮČI VEŘEJNOSTI A SAMOSPRÁVÁM OBCÍ.....	55
ZÁVĚR	58

ÚVOD

Strategie prevence sociálně nežádoucích jevů v Královéhradeckém kraji 2017 - 2021 (dále jen Strategie) je materiálem koncepčním, vzniklým na odboru sociálních věcí, oddělení analýz, koncepcí a financování.

Tento materiál kromě samotných cílů a opatření shrnuje situaci v níže uvedených oblastech s odkazem na aktuální materiály daného roku (Výroční zprávy, Bezpečnostní analýzy apod.). Tyto materiály jsou vždy zpracovány za předešlý rok a jsou pravidelně zveřejňovány na webu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje.

TVORBA

Strategie vznikala sběrem dat a informací z několika zdrojů. Prvním zdrojem informací byla města s rozšířenou působností, kdy byli dotazováni na stav a situaci nejen pracovníci odpovědní za danou oblast, ale k jednání byli přizváni také představitelé samosprávy (sběr dat SWOT analýzy formou rozhovoru). Druhým zdrojem byly pracovní skupiny, ve kterých jsme pracovali na SWOT analýze a následném zhodnocení opatření, cílů. Členy této skupiny jsou jak odborníci v dané problematice, tak zástupci obcí. Třetím zdrojem byly zkušenosti Krajského úřadu Královéhradeckého kraje odboru sociálních věcí v těchto oblastech s přihlédnutím i na dobrou praxi v jiných krajích ČR a informace výročních zpráv v jednotlivých oblastech a analytických dokumentů. Materiál byl poskytnut k připomínkování také prostřednictvím internetu a to všem obcím s rozšířenou působností (konkrétně místním protidrogovým koordinátorům a manažerům prevence kriminality), stejně jako pracovním skupinám a službám v daných oblastech.

JEDNOTLIVÉ OBLASTI

Oblasti, kterých se Strategie 2017 - 2021 dotýká, jsou tři. Jedná se o oblast prevence kriminality, oblast protidrogové politiky (adiktologie) a oblast sociálně vyloučených lokalit, resp. se zaměřuje na zmírňování sociálního vyloučení osob, žijících v sociálně vyloučených lokalitách. Vycházíme z předpokladu, že tyto tři oblasti se sebou velmi úzce souvisí, prolínají se a vzájemně ovlivňují, takže i cíle, opatření a následné aktivity by měly být ve vzájemné interakci. SWOT analýzy prováděné za jednotlivá témata zvláště nám tuto domněnku potvrdily. Spojení tří témat do jednoho považujeme i za čistě praktické vzhledem ke kumulaci funkcí na jednotlivých obcích a k opakujícím se úvodům strategických materiálů, kdy je nezbytné popsat celkovou situaci v Královéhradeckém kraji. Cílem tohoto sjednocení je materiál oživit, zjednodušit a maximálně zpřehlednit.

DEMOGRAFICKÁ A GEOGRAFICKÁ SITUACE KHK

Královéhradecký kraj se rozkládá na ploše 4.759 km², sousedí s krajem Pardubickým, Libereckým a Středočeským, na severu pak kraj tvoří hranici s Polskem. Královéhradecký kraj se počtem obyvatel v Česku řadí mezi kraje na desáté místo. Podobný počet obyvatel, mezi 500 000 a 600.000, mají ještě kraje Plzeňský, Zlínský, Pardubický a Vysočina.

Na území Královéhradeckého kraje je celkem 456 obcí, z toho 15 správních obvodů obcí s rozšířenou působností a 35 správních obvodů obcí s pověřeným úřadem. Kraj je tvořen 5 okresy – Hradec Králové, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov, Jičín, Náchod.

Podle výsledků předběžné statistické bilance dosáhl počet obyvatel v Královéhradeckém kraji ke konci roku 2015 celkem 551 590 osob (tedy cca 5% celkového počtu obyvatel České republiky). Meziročně je evidován pokles počtu obyvatelstva v Královéhradeckém kraji oproti roku 2014 o 319 obyvatel. V roce 2011 bylo k 31. 12. 553 805 obyvatel.

Podíl městského obyvatelstva dosáhl celkem 67 %. Hlavním centrem kraje je statutární město Hradec Králové s 92 808 obyvateli, druhým největším městem s 30 893 obyvateli je město Trutnov. Nejméně urbanizován je okres Jičín, kde žije i nejvíce obyvatel v obcích do 500 obyvatel (více než pětina).

Jak je patrné z tabulky č. 1, nejvyšší hustota obyvatel na km² je v okrese Hradec Králové s téměř 183 obyvateli na km², nejnižší je potom v okrese Rychnov nad Kněžnou s 80,6 obyvateli na km².

Tabulka č. 1: Počet obyvatel v Královéhradeckém kraji podle okresů k 1. 1. 2015

Název NUTS	Rozloha v km ²	Počet obyvatel	Počet obyvatel okresního města
Královéhradecký kraj	4 759	551 590	171 626
Hradec Králové	892	162 808	92 808
Jičín	88	79 375	16 367
Náchod	852	111 130	20 408
Rychnov nad Kněžnou	982	78 926	11 184
Trutnov	1 147	119 351	30 893

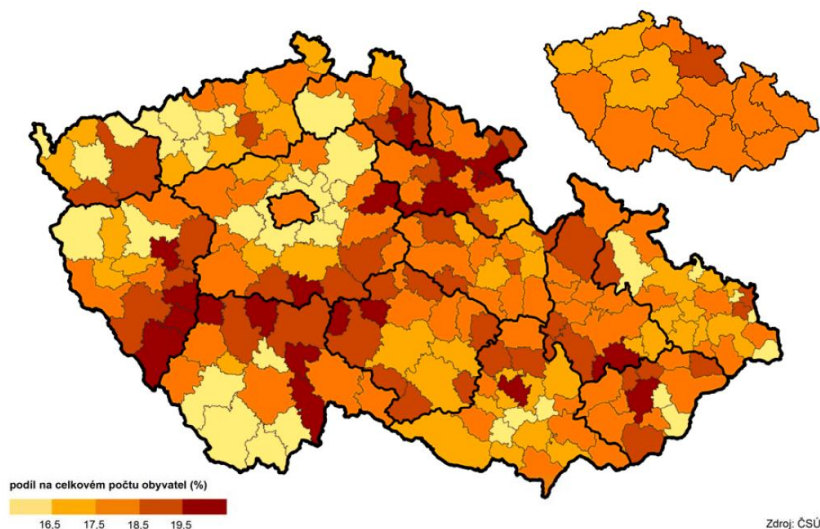
Tabulka č. 2: Vybrané demografické údaje podle okresů v roce 2014 k 31. 12.

	Královéhradecký kraj		v tom okresy			
		Hradec Králové	Jičín	Náchod	Rychnov n. Kněžnou	Trutnov
Stav obyvatel	551 590	162 808	79 375	111 130	78 926	119 351
v tom: muži	271 147	79 303	39 385	54 590	39 035	58 834
ženy	280 443	83 505	39 990	56 540	39 891	60 517
Obyvatelé ve věku						
0–14	82 902	24 003	11 803	16 989	12 235	17 872
15–64	363 915	106 707	52 739	72 722	52 397	79 273

Strategie preventivního působení v sociální oblasti Královéhradeckého kraje na léta 2017 až 2021

65 a více	104 773	32 098	14 833	21 342	14 294	22 206
z toho ženy ve věku						
0–14	39 933	11 589	5 586	8 194	5 913	8 651
15–64	181 234	53 531	25 901	36 515	25 890	39 397
65 a více	59 513	18 334	8 397	12 141	8 055	12 586
Průměrný věk obyvatel	42,0	42,5	42,0	41,9	41,5	41,9
muži	40,5	40,9	40,5	40,3	40,1	40,3
ženy	43,5	43,9	43,6	43,4	42,8	43,4
Index stáří (65+ / 0–14)	123,6	132,3	122,6	122,1	115,0	120,1
muži	99,6	107,5	97,1	97,8	94,7	96,1
ženy	149,0	158,2	150,3	148,2	136,2	145,5

Ve srovnání věkových skupin podle krajů v ČR měl Královéhradecký kraj k 31. 12. 2011 nejnižší podíl obyvatel ve věku 15–64 let ze všech krajů (67,4 %) a zároveň měl nejvyšší podíl obyvatel ve věku nad 65 let (17,8 %) předstihl již Hl. m. Prahu. Průměrný věk je rovněž nad republikovým průměrem a druhý nejvyšší po Hl. m. Praze.

Mapka: Obyvatelé ve věku 65 a více let podle SO ORP a krajů k 31. 12. 2014

Že tento trend pokračuje, dokazuje i výše uvedená mapa České republiky z konce roku 2014, kde jasně dominuje Královéhradecký kraj jako oblast s největším procentním zastoupením obyvatel na 65 a více let.

Královéhradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem. Průmysl je soustředěn do velkých měst, intenzivní zemědělství do oblasti Polabí. Největší koncentrací cestovního ruchu v České republice se vyznačují Krkonoše. Národní park Krkonoše zasahuje na území kraje dvěma třetinami své výměry a nacházejí se zde nejcennější lokality parku.

Vzdělanostní úroveň obyvatelstva Královéhradeckého kraje má dle výsledků Sčítání lidu, domů a bytů (Dále jen „SLDB“) z roku 2011, dlouhodobě vzrůstající tendenci. Nejpočetnější skupinou obyvatelstva v kraji jsou, stejně jako při SLDB v roce 2001, osoby se středním vzděláním včetně vyučení bez maturity, jejich počet dosáhl 167 tisíc, což představuje 35% podíl na obyvatelstvu patnáctiletém a starším. Úplné střední vzdělání s maturitou a vyšší odborné vzdělání má v kraji 150 tisíc osob (32 %).

Tabulka č. 3: Struktura vzdělanostní úrovně obyvatelstva Královéhradeckého kraje

k červnu 2016	KHK Celkem	KHK muži	KHK ženy	ČR celkem	ČR muži	ČR ženy
Základní vzdělání	63 900	22 900	41 000	1 249 700	457 900	791 800
Vyučení	170 800	101 200	69 600	3 025 800	1 770 100	1 255 700
Středoškolské	158 900	68 000	91 000	3 004 800	1 310 500	1 694 200
Vysokoškolské	73 100	35 800	37 400	1 629 600	803 500	826 100

Nejvyšší nárůst byl zaznamenán mezi osobami s vysokoškolským vzděláním, jejich počet vzrostl od roku 2001 o 43 %, v kraji tak bylo sečteno téměř 50 tisíc vysokoškolsky vzdělaných osob, jejich podíl na populaci starší patnácti let byl více než 10 %. Výrazně ubylo obyvatel, kteří mají vzdělání základní a neukončené, jejich počet klesl o více než 20 %, jejich podíl byl však stále ještě poměrně vysoký, tvořil téměř pětinu z obyvatelstva staršího 15 let. V mezikrajském srovnání podílů obyvatel s nejvyšším, tedy vysokoškolským vzděláním, zaujímá kraj nepříliš příznivé 9. místo.

ZÁKLADNÍ SOCIÁLNÍ UKAZATELE

NEZAMĚSTNANOST

Úřady práce Královéhradeckého kraje evidovaly k 31. 12. 2014 celkem 23 126 uchazečů o zaměstnání, proti roku 2013 jejich počet klesl a tento trend klesání trvá i v roce 2015.

Tabulka č. 4: Počet uchazečů o zaměstnání podle okresů Královéhradeckého kraje k 31. 12. 2014

Královéhradecký kraj, v tom okres	Uchazeči o zaměstnání 15-64 let	Obyvatelstvo 15-64 let	Uchazeči o zaměstnání rok 2015
Hradec Králové	6 218		6 394
Jičín	2 207	52 654	2 156
Náchod	3 818	73 001	3 766
Rychnov nad Kněžnou	1 558	52 398	1 607
Trutnov	4 570	79 248	4 651

Procentní zastoupení dlouhodobé nezaměstnanosti je pod republikovým průměrem a to konkrétně 7 500 obyvatel, nejčastěji se týká problém osob se středoškolským vzděláním bez maturity. Skupina nezaměstnaných činí 15 400 obyvatel a týká se nejčastěji osob ve věku 35 – 45 let.

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

Sociální vyloučení je definováno jako omezená možnost plně se podílet na životě společnosti. Ostatní obyvatelé se od sociálně vyloučených osob distancují. Tento jev není pouze záležitostí soustředěných lokalit, ale pokud tomu tak je, je více umocňován a není snadné se z něj vymanit vlastními silami. Osobám v krizi se hůře daří svůj stav zlepšit, nabalují na sebe další problémy a strhávají příslušníky celé rodiny.

V sociálně vyloučených lokalitách (dále v textu „SVL“) žijí na malém prostoru, v přelidněných bytech nejnižší kategorie, obvykle v katastrofálním technickém stavu, s podprůměrným vybavením (často bez sociálního zázemí) rodiny a jednotlivci závislí na sociálních dávkách, vesměs dlouhodobě nezaměstnaní. Nejčastěji jde o místa a objekty, které ztratily své původní využití a leží v takové části města, která se nerozvíjí. Zvláště pokud se jedná o sociálně vyloučené lokality na venkově, bývá zde špatná infrastruktura a dopravní obslužnost, chybí tu například obchody, často i základní škola, nejsou tu žádné pracovní příležitosti. Je odtud daleko k lékaři i na úřady.¹

Tento jev v sobě zahrnuje široký komplex aspektů, jejichž pochopení není často jednoduché, a jeho důsledky se dotýkají celé společnosti.

Sociálně vyloučení lidé mají nálepkou nepřizpůsobivých, nepracovitých a kulturně odlišných. Často je jev generalizován na celou skupinu osob žijících v prostorově vymezených obydlích. Nejčastěji je tento jev vztahován na skupiny osob se snadno rozpoznatelným znakem, jako je například barva pleti u Romů. Tato skupinová nálepka je jim přisuzována bez ohledu na individuální vlastnosti, schopnosti a dovednosti a bez ohledu na individuální postoj k vlastní národnosti. V případě sociálního vyloučení hraje však etnicita podstatnou roli, hlavně pokud jde o mínění veřejnosti. Vedou se široké diskuse, o sociálním vyloučení jako problému etnickém, přitom se jedná hlavně o problém sociální. Ne všichni Romové žijí v sociálním vyloučení a ne všichni, kteří v tomto prostředí žijí, se hlásí k Romské národnosti. Tato generalizace veřejnosti pokud jde o přisouzenou etnicitu, nijak neulehčuje integraci sociálně vyloučených osob do společnosti a naopak může mnoho osob pohybujících se na tenkém rozhraní do bída a sociálního vyloučení strhnout.

¹ Průzkum potřeb v sociálně vyloučených lokalitách Královéhradeckého kraje, Etnologický ústav AVČR, 2010, se podrobněji zabývá teoretickými východisky problematiky sociálního vyloučení a problematikou měření tohoto jevu na straně 7 – 10.

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SITUACI OSOB V SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALITÁCH V KRAJI

Tabulka č. 5: Kvalifikovaný odhad počtu osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách v jednotlivých obvodech obcí s rozšířenou působností v kraji v roce 2015.

obvod obce s rozšířenou působností	Kvalifikovaný odhad osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách
Hradec Králové	450
Nový Bydžov	200
Broumov	740
Náchod	2300
Nové Město nad Metují	0
Jaroměř	400
Rychnov nad Kněžnou	200
Kostelec nad Orlicí	300
Dobruška	80
Trutnov	300
Vrchlabí	70
Nová Paka	40
Hořice	100
Jičín	180
Dvůr Králové nad Labem	150

INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A POLITIKA ROMSKÉ INTEGRACE NA ÚROVNI OBCÍ

ORGANIZACE PREVENCE NA ÚROVNI OBCÍ

Na všech obecních úřadech ORP i na obecních úřadech obcí s pověřeným obecním úřadem působí sociální pracovníci, kteří v rámci výkonu sociální práce pomáhají všem osobám, které vyžadují pomoc. Pokud je na obci pracovník vyčleněný přímo pro práci v romských komunitách, tak tento pracovník řeší sociální problematiku a je zařazen na odboru sociálních věcí. Výjimkou zařazení terénních sociálních pracovníků „romských poradců“ je město Náchod, ale řešenou problematikou se neliší od ostatních. Všichni sociální pracovníci zjišťují potřeby obyvatel v území jejich působnosti a sdělují je také samosprávám obcí.

Jeden romský poradce pracuje v Úpici. Jedná se o obec s pověřeným obecním úřadem v ORP Trutnov.

V souvislosti s řešením problematiky sociálně vyloučených lokalit došlo v minulých letech k zesílení řešení problematiky z hlediska sociální práce a navazujících opatření v obcích, kterých se tento sociální jev dotýká. Mezi navazující opatření patří podpora služeb sociální prevence, zejména terénního programu specificky zaměřeného na sociálně vyloučené lokality a sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi. V oblasti bezpečnosti a prevence kriminality došlo k zavedení nástroje asistent prevence kriminality, působící pod vedením městských policií v sociálně vyloučených lokalitách.

Romští poradci řeší se svými klienty sociální problémy. Jedná se zejména o motivaci k včasnému placení závazků, o dluhovou problematiku a bydlení. Zprostředkovává kontakt mezi klienty a institucemi, jako je městský úřad, škola, úřad práce apod. Motivují klienty k zodpovědnosti a samostatnosti při řešení jejich situace, k udržování pořádku a pravidel soužití v místě bydliště, k dohledu nad docházkou dětí do ZŠ a k pomoci při zvládnutí školních povinností dětí. Dále pomáhají při řešení nezaměstnanosti, vyřizování závazků vůči sociálnímu zabezpečení, pomoc při zajištění sociálních dávek apod.

Existence specifických strategií romské integrace na úrovni kraje a obcí, nebo existence jiných strategických dokumentů, které se tématu integrace Romů prokazatelně vztahují

- ✓ Strategický plán sociálního začleňování města Broumova
 - vytvořen v roce 2010 ve spolupráci s Agenturou, aktualizace a vedení je v gesci koordinátora inkluzivních nástrojů

- ✓ Plány sociálních služeb některých měst zohledňují problematiku sociálně vyloučených lokalit na svém území
 - v rámci komunitního plánování je vytvořena pracovní skupina národnostní a etnické menšiny a osoby v obtížné životní situaci v Hradci Králové
 - prioritou sociálních služeb v Rychnově nad Kněžnou je zajistit terénní práci ve vyloučených lokalitách se záměrem zapojení obyvatel lokalit do řešení jejich problémů
 - cílová skupina komunitního plánu v Kostelci nad Orlicí – Romové s dětmi, menšiny a zájmové kluby; priority: 1.1 zapojení osob ohrožených sociálním vyloučením do běžného života a 2.2 zařazení aktivit romských dětí do programu pro veřejnost
 - Strategický plán rozvoje města Náchod, má část věnovanou sociálním službám, v rámci které je zmínka o terénních pracovnících a o romském komunitním centru. V letošním roce bude vytvořen nový komunitní plán.

- ✓ Plány prevence kriminality měst také často směřují k podpoře aktivit k eliminaci sociálně vyloučených lokalit. Tyto plány mají města: Jaroměř, Hradec Králové, Nový Bydžov, Náchod, Nové Město nad Metují, Kostelec nad Orlicí, Broumov

Strategií kraje v této oblasti je vzdělávat sociální pracovníky v tématech sociálního vyloučení, metodicky je vést ve smyslu preventivního působení v sociálně vyloučených lokalitách, otvírat prostor pro přenos dobrých praxí a zkušeností.

Situace obyvatel sociálně vyloučených lokalit v oblasti vzdělávání, zaměstnanost, bydlení zdravotní stav, popisuje podrobně Zpráva o situaci romských komunit v Královéhradeckém kraji, která je zpracovávána vždy za aktuální rok a která reflektuje aktuální situaci a vývojové trendy.

Lze shrnout, že v oblasti vzdělávání, je ze sociálního hlediska základním problémem obyvatel sociálně vyloučených lokalit nepřipravenost dětí na vstup do základní školy, vysoká absence žáků účastných povinné školní docházky a horší podmínky pro domácí přípravu žáků. Dále je potřeba věnovat pozornost přestupu žáků ze základního do středního stupně vzdělávání a jejich udržení v něm. V těchto aktivitách jsou velmi nápomocny neziskové organizace, které jsou spojovacím bodem na sociálním a školském pomezí.

V těchto oblastech vyhláší MŠMT dotační program na podporu integrace romské komunity a podpora romských žáků středních škol. Je potřeba šířit informace o tomto dotačním programu, podporovat neziskové organizace a školy k realizaci aktivit přímo působících na cílovou skupinu osob

a případně pomoci dofinancovat smysluplné projekty realizované neziskovými organizacemi spoluúčástí Královéhradeckého kraje. Koordinátor pro romské záležitosti svojí aktivní účastí v dotační komisi MŠMT pomáhá vytvářet budoucí směřování těchto programů.

Pokud jde o obecněji pojatou kategorii dětí, žáků a studentů se sociálním znevýhodněním, za rok 2015 jsou k dispozici statistická data předávaná ze školních matrik základních škol. Údaje jsou podle stavu k 30. 9. 2015. Zásadním problémem je, že údaje o sociálním znevýhodnění některé školy vykazovaly pouze u žáků, kteří neměli zároveň zdravotní postižení, přičemž za zdravotní postižení školský zákon v roce 2015 považoval rovněž vývojové poruchy učení a chování, a tedy údaje níže uvedené lze považovat za nerefluktující skutečnost v celé šíři.

Tabulka č. 6: Sociálně znevýhodněné děti, žáci a studenti k 30. 9. 2015

Položka za Královéhradecký kraj – zřizovatel obec	Počet žáků
Počet sociálně znevýhodněných dle výkazu	473
Počet žáků v ZŠ vykazujících žáky se sociálním znevýhodněním	11 811
Podíl sociálně znevýhodněných na počtu žáků	4 %

V oblasti zaměstnanosti nejsou data rozlišená dle sociálního znevýhodnění, případně etnicity k dispozici. Lze konstatovat, že v regionech s rozsáhlejšími sociálně vyloučenými lokalitami je míra nezaměstnanosti vyšší než v dalších regionech.

Míra nezaměstnanosti byla v Královéhradeckém kraji k prosinci 2015 4,96%. Dle sdělení sociálních pracovníků, je v regionech s vysokou mírou nezaměstnanosti, např. Broumovsko (10 – 11%) ještě daleko vyšší nezaměstnanost samotných obyvatel vyloučených lokalit, zejména Romů (80 – 90%).

Překážky bránící v zaměstnávání této cílové skupiny: nízké vzdělání, zadlužení, několika generační nezaměstnanost, předsudky zaměstnavatelů, vysoká nabídka možných pracovníků z majoritní populace, špatný zdravotní stav cílové skupiny a vysoká invalidita, záznam v trestním rejstříku.

Nízká motivace vstoupit na trh práce souvisí z velké části s výší minimální mzdy a se zadlužeností osob. Mnoho rodin evidovaných na úřadu práce mají stejné příjmy ze sociálních dávek, jako kdyby byli zaměstnaní a denně chodili do práce. V takových podmínkách je velmi těžké motivovat tyto osoby k práci, velmi rychle ztrácí pracovní návyky a jejich uplatnění je pak mnohem obtížnější.

Strategií v této oblasti je posilovat případovou sociální práci na obcích s touto cílovou skupinou, partnerství a spolupráci služeb sociální prevence, sociálních pracovníků obcí a úřadů práce, jak v oblasti zaměstnanosti, tak v oblasti dávkových sociálních systémů. Věnovat pozornost novým informacím v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti a podpůrným nástrojům, jako je sociální podnikání a tyto informace přenášet k realizátorům podpory v obcích.

V oblasti bydlení se opíráme o popis podmínek bydlení v sociálně vyloučených lokalitách, který máme k dispozici od sociálních pracovníků. Lze konstatovat, že standardní bydlení je pro osoby ze sociálně vyloučených lokalit špatně dostupné. Sociálně vyloučené lokality v Královéhradeckém kraji jsou často v bytech a bytových domech soukromých pronajímatelů.

Města disponují malým, či větším počtem bytů v jejich majetku. Situace se v rámci kraje liší. Rozhoduje tržní poptávka po bydlení. Pokud mají města nějaké formy bydlení ve formě městských ubytoven, městských bytů, sociálních bytů apod., nemají tyto formy bydlení specificky jen pro romské obyvatele.

Vždy mají nastavená pravidla, dle kterých tyto byty přidělují všem žadatelům. Bohužel jsou tato pravidla pro některé skupiny obyvatel, ne jen pro Romy, těžko splnitelná. Jedná se např. o trvalé bydliště v obci po stanovenou dobu, bezdlužnost vůči městu, případně bezdlužnost úplnou, kauci na nájemné, ochota respektovat nastavená pravidla apod.

V této oblasti lze z úrovně kraje apelovat na obce k nastavení systémů sociálního bydlení v majetku obce a vzdělávat představitele samospráv v nových trendech a možnostech podpory. Dále je vhodné posilovat důslednou depistáž v sociální práci na obcích, případovou sociální práci s touto cílovou skupinou a partnerství všech zainteresovaných složek, jako jsou služby sociální prevence, úřady práce v oblasti dávkových sociálních systémů, hygiena, stavební úřad a dalších.

V oblasti zdravotní situace obyvatel sociálně vyloučených lokalit lze sledovat z informací sociálních pracovníků pracujících s lidmi ve vyloučených lokalitách následující trendy:

Vysokým rizikem je užívání nelegálních drog, zejména pervitinu, mnohdy v celých rodinách a snižující se věk uživatelů. Dále vysoká tolerance k užívání tabáku a alkoholu všeobecně, ale i u nezletilých. Rizikem je výskyt hepatitidy typu B a C zejména v souvislosti s nitrožilní aplikací návykových látek a výskyt hepatitidy A.

Složitější dostupnost zdravotní péče z důvodu nehlášení k trvalému pobytu některých osob, jiné státní příslušnosti, dluhům na zdravotním pojištění, dále mají některé osoby obavy z návštěvy lékařů a předsudky vůči nim.

Vzhledem ke špatným životním podmínkám a špatné životosprávě a stravovacím návykům se u osob v sociálně vyloučených lokalitách objevuje astma, častá je obezita a to již u dětí.

I v sociálně vyloučených lokalitách žijí osoby s psychickými potížemi, které nejsou pod dohledem lékaře a osoby jinak zdravotně postižené.

Preventivně působí v návaznosti na rodiny s dětmi OSPOD. Funguje poměrně úzká spolupráce zejména dětských lékařů s pracovníci SPOD i s návaznými službami. Zdravotní situace dospělých obyvatel sociálně vyloučených lokalit je v současné době řešena zejména pomocí sociální práce, jak sociálních pracovníků obcí, tak sociálních pracovníků služeb sociální prevence.

Úkoly kraje v této oblasti je i nadále podporovat služby sociální prevence pracující s cílovou skupinou, otvírat témata zdravého životního stylu a podporovat smysluplné aktivity podporujících organizací v této oblasti, které mají dopad přímo na obyvatele v sociálně vyloučených lokalitách.

V oblasti bezpečnosti a extremismu nebyli v uplynulých letech zaznamenány hrozby, které by souvisely s romskou menšinou nebo s cizinci. Ve městech, ve kterých se nachází SVL či místa, kde žijí osoby ohrožené sociálním vyloučením, není zaznamenán nárůst trestné činnosti ani zvyšování počtu těchto obyvatel či jejich sestěhovávání do větších objektů. V rámci Krajského ředitelství policie Královéhradeckého kraje (dále jen „KŘP-H“) byl za rok 2015 evidován výrazný pokles nápadu trestné činnosti a zjištěných a odhalených přestupkových jednání. V rámci KŘP-H nedošlo k žádné relevantní události na úseku romské menšiny nebo u majority ve vztahu k romské menšině. Situace v Královéhradeckém kraji je z pohledu PČR hodnocena jako stabilizovaná, bez zjevných rizik vzniku konfliktů.

Velkou roli u trestné činnosti v rámci romské komunity hrají alkohol i drogy, které jsou za většinou protiprávních jednání zejména v rámci komunity (přestupky proti občanskému soužití, majetková drobná kriminalita jako jsou krádeže osobních věcí, krádeže zboží v obchodech a

podvody na seniorech apod.). Rizikové děti a mládež evidované kurátory OSPOD jsou ve zvýšené míře z obcí, v jejichž území se nacházejí sociálně vyloučené lokality.

Obecně jsou sociálně vyloučené osoby i Romové dotčeni kriminalitou z oblasti financí, podvodných půjček, které mají za cíl umožnit systémem vymáhání zdroj příjmu pro úvěrové společnosti na úkor dlužníka.

V rámci činnosti PČR je zřízen styčný důstojník pro menšiny, který je v kontaktu s krajským koordinátorem pro záležitost romské menšiny. Tento určený policejní důstojník, který je zároveň i koordinátorem Antikonfliktního týmu KŘP-H, má k dispozici vlastní pracovní skupinu vybraných policistů krajského ředitelství (policisté obvodních oddělení - OOP, kriminalisté se zaměřením na problematiku extremismu – SKPV, policisté cizinecké policie - OCP a policisté odboru tisku a prevence – OTP), kteří plní úkoly na úseku menšin dle aktuálního požadavku vedení KŘP či dle potřeb bezpečnostní situace. Královéhradecký kraj zřizuje funkci manažera prevence kriminality, který úzce spolupracuje s ostatními koordinátory v oblasti prevence.

Obce, pokud mají lokální koncepce vycházející z aktuálních analýz, mají možnost se stejně jako kraje účastnit dotačního programu MVČR na podporu prevence kriminality.

Strategií kraje v této oblasti je i nadále sledovat aktuální situaci v oblasti bezpečnosti, spolupracovat se styčným důstojníkem pro menšiny, být členem mezioborové pracovní skupiny při KŘP-H a přenášet nové poznatky na úroveň obcí. Podporovat zavádění nástrojů bezpečnosti, jako je asistent prevence kriminality při městských policiích. Dále podporovat realizaci resocializačních programů pro rizikové děti a mládež v rámci SPOD. Z krajské úrovně je možné pracovat s veřejností prostřednictvím médií ke zvyšování tolerance vůči odlišnostem a podporovat aktivity neziskových organizací, které cílí na širokou veřejnost zaměřené na poznávání osob ze SVL a všech obyvatel obce navzájem.

Tabulka č. 7: Dostupnost asistentů prevence kriminality v kraji v roce 2015

poskytovatel	Působnost (lokality, kde působí)	počet	z toho počet Romů	Komentář (v případě potřeby)
ÚP ČR	Dvůr Králové n. L.	5	0	od září 2015

ÚP ČR	Nové Město n. Metují	1	0	
ÚP ČR, MVČR, město	Broumov	4	4	
MVČR, město	Hradec Králové	4	4	
ÚP ČR	Jaroměř – Josefov	4	4	Působnost v Josefově
ÚP ČR	Trutnov	4	0	
ÚP ČR	Úpice	1	0	Neplní funkci, v úřední dny hlídá kancelář pobočky ÚP, jinak uklízí ve městě
MVČR, město	Nový Bydžov	2	2	

CIZINECKÁ PROBLEMATIKA NA ÚZEMÍ KRÁLOVÉHRADECKÉHO KRAJE

Na území Královéhradeckého kraje provozuje Diecézní katolická charita Integrační centrum pro cizince. V rámci jeho činnosti jsou realizovány kurzy sociokulturní orientace, kurzy českého jazyka pro účely získání trvalého pobytu na území republiky, sociální a právní poradenství a tlumočnické služby, podpora a pomoc při vyhledávání ubytování v návaznosti na Státní integrační program pro azylanty, vzdělávání cílové skupiny s cílem zvýšení kvalifikace a možnosti uplatnění na trhu práce a podpora školních, mimoškolních a volnočasových aktivit dětí. Jedná se o aktivity, které navazují a doplňují poskytování sociálních služeb. Cílovou skupinou těchto aktivit jsou cizinci pobývající na území Královéhradeckého kraje, kteří mají udělenou mezinárodní ochranou formou azylu a doplňkové ochrany. Těmto osobám byl z důvodu pronásledování v zemi původu a tím nemožnosti návratu udělen azyl nebo status doplňkové ochrany dle zákona o azylu č. 326/1999. Přicházejí často ze zemí s odlišnými sociálními a kulturními zvyklostmi, překonávají jazykovou bariéru, v některých případech mají pouze základní vzdělání nebo jim chybí doklady o dosaženém stupni vzdělání. Žadatelé o azyl pobývají v Pobytovém středisku v Kostelci nad Orlicí, odkud jsou po udělení statusu mezinárodní ochrany přemístěni do Integračního azylového střediska v Jaroměři – Josefově. Zde mají možnost bydlení v případě azylu max. 18 měsíců, v případě doplňkové ochrany pouze 3 měsíce.

Aktivity jsou také zaměřené na žadatele o azyl a na cizince s různými statuty pobytu (dlouhodobý pobyt, přechodný pobyt, pracovní vízum apod.), které nepatří do okruhu oprávněných osob podle zákona č. 108/2006 sb. o sociálních službách.

Vzhledem k preventivní roli těchto aktivit je potřebné zajistit jejich podporu.

KRIMINALITA

VÝVOJOVÉ TRENDY TRESTNÉ ČINNOSTI A PŘESTUPKŮ

Tabulka č. 8: Počet trestných činů ve srovnání let 2009 – 2015

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
11 435	11 121 (-314)	11 004 (-117)	10 785 (-219)	10 787 (+2)	10 181 (-606)	8 575 (- 1 606)

Tabulka č. 9: Index kriminality ve srovnání let 2011 – 2015

2011	2012	2013	2014	2015
198	194 (-4)	195 (+1)	185 (-10)	155 (-30)

Dlouhodobý trend snižování kriminality se v roce 2013 zastavil a v roce 2014 dále prudce klesl. V Královéhradeckém kraji jsme i v uplynulém roce zaznamenali snížení počtu trestných činů oproti roku 2013, 2014 a to o 30. Celkový počet zadokumentovaných trestných činů je 8 575, přičemž, jak je patrné z tabulky níže, objasněnost trestné činnosti mírně stoupla a stíháno bylo více osob.

Tabulka č. 10: Přehled o zjištěné trestné činnosti za rok 2015 ve srovnání s rokem 2012, 2013, 2014.

	2012	2013	2014	2015
Kriminalita celkem	10 789	10 787 (+2)	10.181 (- 606)	8 575 (-1 606)
Kriminalita na 10.000 obyvatel	195	195 (0)	185 (-10)	156 (-29)
Objasněno skutků	5 959	5 527 (+432)	5.740 (+213)	5 440 (-300)
Stíháno osob	5 371	5 067 (+304)	5.256 (+189)	4 697 (-559)
Objasněnost v %	55,24	51,24 % (+4)	56,38 (+5,14 %)	63,44 (+7,06%)
Zkrácené přípravné řízení – počet	3 552	3 158 (+394)	3.284 (+126)	2 446 (-838)
Zkrácené přípravné řízení – stíháno osob	3 363	2 997 (+366)	3.123 (+131)	2 159 (-964)

MAJETKOVÁ KRIMINALITA

V roce 2015 bylo registrováno celkem 3 729 případů (-1 358). Majetková trestná činnost za období roku 2015 zaznamenala **významný pokles**. Tento proces je navíc **doprovázen nárůstem objasněnosti** na 41,14% (+5,74). Zvýšení objasněnosti bylo zaznamenáno nejvíce na ÚO Rychnov nad Kněžnou (+9,16 %).

Ve skladbě trestných činů **dominují krádeže vloupáním** do ostatních objektů (623, -305 případů), **krádeže v jiných objektech** (538, -73 případů), krádeže jízdních kol 426 (+88) a krádeže věcí z automobilů (277, -40 případů). Mírný pokles o 34,6 % byl zaznamenán u vloupání do rodinných domků.

Pokles počtu trestných činů evidujeme i v oblasti krádeží motorových vozidel a vloupání do nich. K mírnému zvýšení dochází v zimních měsících, a to zejména v souvislosti s lyžařskou sezónou v horských střediscích. V roce 2015 bylo odcizeno 164 (-64) motorových vozidel, ale v objasněnosti jsme zaznamenali mírný pokles ze 41,23 % na 35,37 % (-5,86 %). Pokračující pokles jsme zaznamenali i u krádeží věcí mimo motorových vozidel. V této oblasti evidujeme 277 případů (-40), z čehož objasněno bylo 9,03 % případů (-7,69 %).

INFORMAČNÍ KRIMINALITA

Oblast informační kriminality není v trestním právu přesně specifikována. Úzce se dá vymezit např. jednáním podle § 230 – 232. I takto úzce vymezené jednání je však často pácháno v kontextu s jinou kriminalitou. V praxi se tak za takové jednání považuje spáchání jakéhokoliv trestného jednání, při kterém byla významným způsobem použita nebo zneužita informační technologie. Typicky se tak jedná o **podvody na Internetu**, podvodné **e-shopy**, **krádeže herních účtů**, **m-platby**, **autorské právo**, **ale i šekové podvody**, **krádeže identity**. Významná je pak o oblast **šíření dětské pornografie**, případně útoku proti dítěti za účelem **výroby dětské pornografie**, **nebo vydírání**. V roce 2015 významně vzrostl počet stíhaných případů sexuálního nátlaku spáchaného prostřednictvím internetové sítě.

Trendem v této oblasti je zvyšování kvalifikovanosti pachatele útoku a zakrývání stop. V roce 2014 se již projevili trendy z minulého období, zejména šíření virů pro následný útok na internetové bankovníctví, krádeže peněz z bankovních účtů prostřednictvím internetového bankovníctví, zneužití sociálních sítí k vylákání platby a podobně.

Jako nejvýznamnější a nejrozsáhlejší případ za poslední rok lze zmínit případ Atelier - obchod s lidmi § 168/1a,4b,c tr. Zákoníku.

NÁSILNÁ KRIMINALITA

Násilná trestná činnost vykazuje v roce 2015 pokles na 697 trestných činů. Objasněnost vzrostla na 79,48 %, což je nárůst o 4,8 %.

Statisticky bylo podchyceno celkem 6 **vražd**. Dále bylo spácháno 45 případů **loupeží**. Bohužel potvrzuje se trend falešných oznámení, přičemž část oznámených loupeží je po důkladném prošetření ukončena se závěrem, že si oznamovatel loupež vymyslel a že se tedy skutek nestal.

Extremistickou scénu v teritoriu Královéhradeckého kraje můžeme charakterizovat jako nesourodou, nejednotnou a nekonsolidovanou. Aktivitu vytváří jen několik menších skupin v několika lokalitách, které se v menším počtu účastní akcí, pořádaných pravicovými extremisty (PEX) po celé České republice.

Největší skupina z prostředí PEX působí přímo v Hradci Králové, jedná se o „chuligány“ (tvrdé fanouškovské jádro) fotbalového klubu FC Hradec Králové. Tato skupina čítá cca 30 osob, různého věku a sociálního složení. Další skupina o počtu asi 20 osob, ve věku 15 - 18 let působí na Trutnovsku. Jedná se o skupinu osob pravicově smýšlející mládeže, hlásící se k pravicovému extremismu.

Levicově orientovaná extremistická scéna v Královéhradeckém kraji není nijak organizovaná, nevyvíjí žádnou činnost, akce ani setkání. Jedná se spíše o jednotlivce z řad studentů jednotlivých vysokých škol v Hradci Králové, kteří spontánními akcemi reagují na vznik různých sociálních problémů.

Policisty po linii extremismu je systematicky prováděno šetření aktivit a činností menšin z islámského prostředí. V roce 2015 nebyly v rámci Královéhradeckého kraje zjištěny v muslimské komunitě žádné radikální nebo extremistické skupiny nebo osoby. Žádné zásadní problémy jsme nezaznamenali ani v souvislosti s migrační krizí.

Užívání návykových látek je v ČR dlouhodobě na vzestupu. Vyšetřování trestné činnosti osob, které jsou podezřelé ze spáchání drogových deliktů, vyjde ve většině případů najevo i **podíl těchto osob na další trestné činnosti, ať majetkového či násilného charakteru.** Většina zadržených a obviněných osob se dopouští drogových deliktů opakovaně.

V drogové oblasti bylo spácháno v našem kraji v roce 2015 celkem 211 trestných činů, z čehož bylo objasněno 1187 případů a obvinění si vyslechlo celkem 210 osob. **Největší drogové případy vyhledali kriminalisté v Trutnově a Náchodě,** kde sdělili obvinění pro podezření ze spáchání trestného činu nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a jedy osobám, které ve velkém rozsahu vyráběli metamfetamin.

Mezi nejčastěji nelegálně vyráběnou a distribuovanou drogou patří v našem regionu již dlouhodobě pervitin-metamfetamin a marihuana. Tyto drogy jsou zneužívány vzhledem k jejich poměrně snadné dostupnosti a nízké ceně. Tento nárůst způsobuje možnost obchodování s kvalitní marihuanou v Polsku a snadný nákup prekurzorů k výrobě pervitinu v Polsku.

MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA

Trestná činnost v oblasti mravnostní kriminality se **v roce 2015 zvýšila**. Bylo zjištěno 169 (tj. o 40 více než v roce 2014) případů, z nichž bylo objasněno 148, což představuje objasněnost ve výši 87,57 %. Stejně jako v předešlém období **dominuje pohlavní zneužívání ostatní** a to v 54 případech, výrazný pokles je u počtu zaznamenaného **znásilnění** (celkem 20, což je o 15 případů méně než v roce předešlém).

PACHATELÉ TRESTNÝCH ČINŮ

V roce 2015 bylo objasněno celkem 5.440 případů (což je 63,44 %). Došlo k poklesu celkového počtu stíhaných osob 4 697 (-559), z toho pro obecnou kriminalitu bylo stíháno 2 526 (-388) osob, což představuje 53,78 %, pro hospodářskou kriminalitu bylo stíháno 847 (+27) osob, tj. 18,03 % a pro zbývající kriminalitu bylo stíháno 1324 (-198) osob tj. 28,19 %.

Ženy jako pachatelky byly zjištěny v 708 případech, což představuje 15,07 % z celkového počtu pachatelů, což je s rokem 2014 takřka shodné.

Z celkového počtu zjištěných pachatelů bylo 222 **cizinců**, což představuje 4,72 %.

Bylo stíháno celkem **2 602 recidivistů, což je 55,39 % ze všech pachatelů**, což je více než polovina ze všech pachatelů TČ!

Z celkového počtu pachatelů stíhaných v roce 2015 **se zvýšil počet nezletilých (věková kategorie 1 – 14 let)** na 94, což je navýšení o 54% (!!!) a u kategorie **mladistvých pachatelů (15 – 17 let) byl zaznamenán pokles o 27, což je 127 pachatelů**.

Kriminalita nezletilých (od 1 - 14 let), směřuje podobně jako v předešlém období do oblasti obecné kriminality 114 skutků z celkových 117.

Kriminalita mladistvých (od 15 - 17 let), eviduje v obecné kriminalitě 129 skutků.

Tabulka č. 11: Pachatelé trestných činů

Rok	Věk 1-14 let	15 -17 let	Ženy	Recidivisté
2012	66	137	630	2 519
2013	70	147	709 (+79)	2 855
2014	61	154	765 (+56)	3 003
2015	94 (+33)	127	708 (-57)	2 603

OBĚTI TRESTNÉ ČINNOSTI

Velmi závažným problémem v této oblasti je **nadále trestná činnost na seniorech**. Senioři jsou často oběťmi kapesních krádeží v nákupních centrech, loupeží, úmyslného ublížení na zdraví, nebezpečného vyhrožování.

Velmi nebezpečným novým jevem v kriminalitě na seniorech jsou **trestné činy týrání osoby žijící ve společném obydlí a útisk**, kdy za stravu a nocleh jsou senioři nuceni uzavírat různé smlouvy na finančních institucích, odevzdávat svůj důchod, plnit ponižující úkoly apod.

Tabulka č. 12: Počet trestných činů na seniorech nad 65 let (v roce 2013 nebylo evidováno)

	Hradec Králové	Náchod	Trutnov	Jičín	Rychnov nad Kněžnou
Celkem 2014	32	19	14	7	9
Celkem 2015	25	20	13	21	7

Statistické údaje roku 2015 uvádějí, že v kategorii kriminality na osobách **ve věku 60 let a více** bylo celkem napadeno 86 (-63) osob, což je oproti roku 2014 výrazný pokles, na druhou stranu stoupl počet vydírání a úmyslného ublížení na zdraví.

Za rok 2014 bylo spácháno 246 trestných činů na osobách mladších 18 let. Nejčastějším trestným činem, stejně jako vloni, bylo pohlavní zneužívání v celkovém počtu 53 případů.

PROBLEMATIKA DĚTÍ A MLADISTVÝCH, KURATELA DOSPĚLÝCH

DATA O KLIENTECH KURÁTORŮ PRO DĚTI A MLÁDEŽ

S dětmi do 15let, které se dopustily činu, jenž by byl u dospělého člověka kvalifikován jako trestný a s mladistvými ve věku 15-18 let, kteří se dopustili přestupku nebo provinění a bylo u nich zahájeno trestní stíhání, či s dětmi a mladistvými, kteří mají opakované vážné poruchy chování, pracují na všech obecních úřadech s rozšířenou působností v Královéhradeckém kraji kurátoři pro mládež. Péče o tyto děti a mladistvé spočívá v poskytování pomoci při překonávání nepříznivých sociálních podmínek a výchovných vlivů, s cílem umožnit jim začlenění do společnosti, včetně začlenění pracovního.

Tabulka č. 13: Počet klientů kurátora pro mládež, kteří se dopustili trestné činnosti, přestupků nebo mají výchovné problémy v roce 2015 ve srovnání s rokem 2012

Obec	Počet obyvatel 2015	Trestná činnost, přestupky, výchovné problémy								
		celkem			0 - 15 let			15 – 18 let		
		2015	2012	2013	2012	2013	2015	2012	2013	2015
Broumov	16 307	37	67	65	15	43	11	52	22	26
Dobruška	20 068	47	113	73	70	43	22	43	30	26
Dvůr Králové	26 987	66	82	109	19	52	26	63	57	40
Hořice	18 045	24	39	41	23	25	4	16	16	20
Hradec Králové	142 694	417	447	450	230	161	168	217	289	259
Jaroměř	19 223	65	198	162	87	86	33	111	76	32
Jičín	46 575	104	69	103	30	39	73	39	64	31
Kostelec nad Orlicí	24 614	32	100	101	65	48	19	35	53	13

Strategie preventivního působení v sociální oblasti Královéhradeckého kraje na léta 2017 až 2021

Náchod	60 184	106	240	205	113	108	42	127	97	64
Nová Paka	13 211	19	41	39	23	18	9	18	21	10
Nové Město nad Metují	14 166	44	78	52	41	26	27	37	26	17
Nový Bydžov	17 344	59	66	88	25	34	27	41	54	32
Rychnov nad Kněžnou	33 401	62	122	103	42	34	26	80	69	36
Trutnov	63 439	221	249	266	89	75	85	160	191	136
Vrchlabí	27 256	64	133	133	67	64	32	66	69	32
Celkem	543 514	1 367	2 044	1 990	939	856	604	1 105	1 134	774

DATA O KLIENTECH SOCIÁLNÍCH KURÁTORŮ

Tabulka č. 14: Počet klientů sociálních kurátorů ve srovnání za léta 2012 až 2015.

Obec s rozšířenou působností	Počet obyvatel ve správním obvodu 2015	Celkem evidovaných osob			Počet propuštěných z výkonu trestu			Počet propuštěných ze školských zařízení		
		2015	2012	2013	2015	2012	2013 ²	2015	2012	2013
Broumov	16 307	80	189	22	23	29	54	0	1	0
Dobruška	20 068	146	268	71	9	15	7	1	0	1

² Na začátku roku 2013 proběhla rozsáhlá amnestie.

Strategie preventivního působení v sociální oblasti Královéhradeckého kraje na léta 2017 až 2021

Dvůr Králové	26 987	267	172	109	16	39	41	0	2	2
Hořice	18 045	18	53	19	4	11	23	1	0	0
Hradec Králové	142 694	37	404	132	46	123	136	8	1	4
Jaroměř	19 223	50	92		5	30	26	3	1	4
Jičín	46 575	87	126	122	36	46	33	0	5	1
Kostelec nad Orlicí	24 614	75	90	26	16	23	15	2	2	2
Náchod	60 184	19	116	102	26	67	54	0	0	-
Nová Paka	13 211	12	34	35	4	13	12	0	2	0
Nové Město nad Metují	14 166	49	52	19	35	17	13	1	0	1
Nový Bydžov	17 344	54	49	29	2	17	20	3	0	2
Rychnov nad Kněžnou	33 401	121	81	20	24	28	25	0	1	1
Trutnov	63 439	276	324	133	42	86	87	11	0	16
Vrchlabí	27 256	386	93	126	21	42	30	3	2	1
Celkem	543 514	1677	4155		309	585		33	38	

SITUACE V OBLASTI ADIKTOLOGIE

SOUHRN SITUACE

UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK V OBECNÉ POPULACI

V roce 2015 byla jako součást realizace projektu OP LZZ provedena Analýza drogové problematiky – Broumov, jejímž účelem bylo podrobné zmapování města Broumov v oblasti návykových látek, (scéna, vzorce užívání, specifika, identifikace rizikových lokalit...). Výsledkem této analýzy, kterou realizoval RIAPS Trutnov jsou závěry a doporučení směřující k této lokalitě, která má v rámci Královéhradeckého kraje svá specifika. Analýza konstatovala známá fakta, která souhlasí s celorepublikovou situací (nejčastěji je zneužíván tabák alkohol, drogová scéna je uzavřená, je dobře dostupná i marihuana i pervitin). Důležitým údajem je pro další práci fakt, že síť služeb v lokalitě pro uživatele NL je řídká, kapacitně nedostatečná, dále pak fakt, že až jedna polovina uživatelů pervitinu užívá nitrožilně, v oblasti byli identifikovány rizikové vzorce užívání jako sdílení stříkaček, opakované použití stříkaček a nechráněný sex a v neposlední řadě ohroženost skupin dětí i mladistvých. To vše se týká nejen Romské komunity, ale dle předpokladu i majoritní společnosti žijící ve významných rizikových lokalitách s vyšší koncentrací skupin sociálně slabých obyvatel ohrožených sociálním vyloučením.

Celá analýza je dostupná ke stažení na webových stránkách:

<http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/krajsky-urad/socialni-oblast/socialni-prevence/protidrogova-politika/analiza-drogove-problematiky-broumov-91796/>

Celkový počet uživatelů drog, který je znám a je zachycen v síti harm reduction služby je 726 uživatelů, ambulantní zařízení využilo v celém KHK celkem 1027 klientů, střednědobá lůžková péče byla poskytnuta 276 klientům, resp. pacientům Léčebny návykových nemocí FNHK jakožto jedinému zařízení tohoto typu v rámci kraje, v domově se zvláštním režimem, poskytoval své služby celkem 54 klientům s alkoholovým problémem. Specifickým typem zařízení je pak záchytná stanice v Hradci Králové, která byla využita celkem v 1211 případech, a která je rovněž v KHK ojedinělá.

Dle statistických údajů harm reduction služeb a trendu posledních let jasně vyplývá zvyšující se věk klientů a to průměrně na 32 let, v případě klientů - uživatelů alkoholu je průměrný věk kolem 37 let. V kontaktu jsou spíše muži, což je dlouhodobý trend. Nejčastěji užívanou látkou je pervitin, 100% klientů užívá také alkohol, ale nejedná se o primární drogu. Dále je užíváno surové opium (v době sklizně), zneužívá se substituční látky a opiátové léky.

S tímto faktem je také spojena nově vzešlá problematika gravidity a následně mateřství uživatelů a otcovství uživatelů drog. Vzhledem k tématu dětí se s tímto problémem potýkají zejména orgány sociálněprávní ochrany dětí, kurátoři pro dospělé a pro mládež. Podpora a osvěta směrem k úřadům je realizována s většími či menšími úspěchy.

UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK V PROSTŘEDÍ ZÁBAVY, NOČNÍHO ŽIVOTA

Tato oblast není nijak více mapována. Některá města provádějí kontroly nalévání alkoholu mladistvým, ale jedná se o jednotky za rok.

Obecně se dá říci, že většina obcí situaci v rámci nočního života řeší dle svých možností a to zejména formou prevence (nastavení provozní doby heren) a represe (kontroly nalévání alkoholu mladistvým), která převažuje. V tomto ohledu se jedná o činnosti jednotlivých městských Policií, případně za spolupráce s Policií ČR.

PROBLÉMOVÉ FORMY UŽÍVÁNÍ DROG

Problémové formy užívání jsou zejména ty, které škodí uživateli svou formou, nikoli pouze obsahem. V tomto ohledu se jedná o injekční užívání, které je ve spektru forem užívání nejškodlivější z dlouhodobého hlediska (jedná se o vstupní bránu infekcí, bakterií a ostatních škodlivých látek a to přímo do krve uživatele). I z toho důvodu pracují služby harm reduction s tímto tématem velmi intenzivně a snaží se motivovat klienty k „lepšímu“ užívání, které nebude přinášet tolik rizik a v případě změny životního stylu nebude poškození organismu fatální. Jedná se zejména o využívání gelových tablet na drogu, šňupání nebo užívání per rectum.

Pokud hovoříme o problémových uživatelích drog či jiných návykových látek, máme na mysli odborně využívaný termín, který v sobě zahrnuje injekční, dlouhodobé uživatele drog, nikoli uživatele, které můžeme vnímat jako problémové v obecném slova smyslu. Z problémových uživatelů drog jsou uváděna pouze čísla uživatelů, jejichž počet je za celý kraj cca 413. Žádné nové poznatky či informace v oblasti NL nejsou známy. Opět je hlavním nástrojem ke zlepšení situace těchto klientů zejména motivace k využívání čistého injekčního materiálu, dodržování hygienických zásad a podobně.

UŽÍVÁNÍ DROG VE SPECIFICKÝCH SKUPINÁCH

Služby harm reduction ani jiné služby nemají větší počet klientů – cizinců – kteří by byli klienty služby. Vzhledem k charakteru služby jako sociální považují sbírání dat směrem k etnické či národní příslušnosti jako irelevantní. Jde o informaci, kterou služba ke svému poskytování nepotřebuje a není ku prospěchu řešení situace klienta. Vzhledem k možné diskriminaci sběr těchto dat nedoporučuji.

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY A DROGOVÁ PROBLEMATIKA

Podrobné a aktuální informace z oblasti sociálně vyloučených lokalit a menšin obsahuje Zpráva o stavu romské menšiny v Královéhradeckém kraji v roce 2015, ze které cituji níže. V terénu s klienty pracuje Laxus z. ú. a RIAPS Trutnov.

Pokud se jedná o uživatele romského původu – Laxus ve Východních Čechách pracuje převážně s uživateli z řad Slovenských Romů. Máme však sdílené zkušenosti od kolegů z jiných krajů a je na místě zmínit různé limity při práci s různými sub-etnickými skupinami (například Olašští Romové ve Středočeském kraji).

Z našeho pohledu a zkušeností nevycházejí uživatelé romského původu vždy ze sociálně vyloučeného prostředí. V sociálně vyloučeném prostředí se setkáváme i s mnoha etnickými Čechy. Velkou část z níže popsaných znaků by bylo tudíž správné označit za znaky marginalizovaných skupin (vždy ošetříme poznámkou k jednotlivým bodům).

- značně převažují v celkovém počtu uživatelů drog etničtí Češi.
- Jiné pojetí soukromí v romské rodině (opakované užití, minimalizace pomůcek): v prostředí romské rodiny dost často není možné cokoliv utajit, natož například balíček injekčních stříkaček, kontejner, pomůcky k bezpečné aplikaci, a proto mladí Romové ačkoli o HR pomůckách vědí a umí je použít, omezují „inventář“ na 1 injekční stříkačku, kterou mají pořád u sebe a opakovaně, někdy i více než 3x, ji užívají. Za těchto okolností někdy dochází ke sdílení injekčních stříkaček mezi uživateli, což zakládá vysoké riziko šíření případných nákaz.
- Sváteční užívání drog je u mladých lidí skoro skupinovou normou a je vcelku běžné užívání THC – toto tvrzení však můžeme vztáhnout i na neromskou majoritu.
- Vnímání anonymity: přítomnost dětí u kontaktů, apod. Stejně jako chybí soukromí v rodině u romských uživatelů, registrujeme i jiné vnímání anonymity. Kontakty jsou často skupinové a i přes námitky terénních pracovníků na kontaktech mohou být přítomni mladší sourozenci, děti.

- Máme občasné zprávy i o vícegeneračním užívání drog v rodině. Není to však podle nás ve Východních Čechách běžné. Vícegenerační užívání není podle zkušeností posledních let romským specifíkem, setkáváme se s tím i v neromských rodinách, kde je však více skrýváno a dle našich dojmů je častěji spojeno se zneužíváním či zanedbáváním mladších uživatelů. Správné by tedy bylo říci, že „romským“ specifíkem není vícegenerační užívání ale jeho větší viditelnost.
- Vztahy romských uživatelů s majoritní komunitou (dříve komunita uživatelů či tzv. drogová scéna byla méně nakloněna etnickým či rasovým předsudkům - nyní vzniká specifická romská scéna): V některých městech vznikají specifické romské scény s vlastními cestami dostupnosti drog. Na rozdíl od minulých let, kdy uživatelé drog byli jednou z nejméně rasismem napadených skupin a užívání drog bylo pro některé mladé Romy pokřivenou snahou o „integraci“. V současné době jsou vztahy mezi uživateli více ovlivněny etnickým pnutím a rasistickými předsudky. Týká se to však jenom některých lokalit. Tento prvek je hodně ovlivněn celkovou náladou ve společnosti, mediálními zprávami, ale samozřejmě i konkrétními zkušenostmi.
- Pozitiva – otevřenost kontaktům (stereotyp uzavřených komunit): Práce s romskými uživateli má svá pozitiva, především otevřenost, sdílnost (ne bez jisté míry fabulace), každopádně naše zkušenost ukazuje, že tzv. těžko dostupná uzavřená romská scéna je do jisté míry mýtem (přínejmenším ve Východních Čechách).

UŽIVATELÉ DROG V LÉČBĚ A VE SLUŽBÁCH

Počet klientů, který uvádí Protialkoholní záchytná stanice Královéhradeckého kraje, bylo v roce 1211. Z tohoto počtu se jednalo o 2 mladší 18 let., hlavní skupinou jsou klienti ve věku 31 – 50 let.

Počet léčených pacientů AT ambulance v rámci FN HK je 278, v substituční léčbě téhož bylo v roce 17 pacientů (z toho nově v léčbě 4), počet pacientů detoxifikačního oddělení bylo 171, na lůžkovém oddělení střednědobé léčby LNN Nechanice bylo odléčeno 250 pacientů. Nutno podotknout, že LNN přijímá pacienty z celé ČR, nikoli pouze z Královéhradeckého kraje.

K centru Hradec Králové Laxus z. ú. uvádí 268 klientů, Kontaktní služby Trutnov (RIAPS Trutnov) pak 248 klientů. Jedná se o mírný pokles, který se odrazil i v poklesu kontaktů. V Centru terénních služeb Laxusu z. ú. je uváděno celkem 210 klientů drogových, v terénu Trutnovska (RIAPS Trutnov) je to 56 klientů. Ambulantní centrum Hradec Králové (opět Laxus z. ú.) uvádí celkem 463 klientů (279 drogových už., 166 alkoholový problém), program pro gamblery má celkem 99 klientů, z toho 69 patologických hráčů. Případný rozdíl v celkovém počtu a počtu klientů s daným problémem činí ostatní cílová skupina, kterou tvoří také blízcí a rodinní příslušníci uživatelů.

INFEKČNÍ ONEMOCNĚNÍ V SOUVISLOSTI S UŽÍVÁNÍM DROG

Nejčastějším typem nemoci, na kterou jsou klienti testováni, je hepatitida typu C, která se vyskytuje u drogových uživatelů nejčastěji.

Dle údajů Krajské hygienické stanice je v Královéhradeckém kraji 17 osob nakažených hepatitidou typu B. Jedná se o hepatitidu akutní (5 případů) a chronickou (12 případů). Hepatitidou typu C je nakaženo 17 osob (akutních případů je 1).

Počet HIV pozitivních případů v Královéhradeckém kraji je 59, Krajská hygienická stanice však na přelomu roku zaznamenává nečekaně velký nárůst nových případů, podrobnější informace však nechce Krajská hygienická stanice sdělit s odkazem na citlivost celé situace.

Svou nezastupitelnou úlohu v tomto ohledu mají služby minimalizace rizik, kteří spojují klienty – uživatele s možností testování a tudíž zjištění zdravotního stavu, preventivního působení na cílovou skupinu apod.

PŘEDÁVKOVÁNÍ, VČETNĚ SMRTELNÝCH

Data v této oblasti jsou jen velmi těžko dohledatelná. Intoxikace se objevuje zejména ve zdravotnické dokumentaci Záchrané služby Hradec Králové, kdy intoxikace je poměrně často příčinou výjezdu záchrané služby KHK, která důsledky užívání poté řeší (bezvědomí, úrazy, sebevražedné pokusy, depresivní stavy...) a eviduje. Smrtelné předávkování bez jiné další diagnózy nebylo dle dostupných informací zaznamenáno.

DALŠÍ ZDRAVOTNÍ KOMPLIKACE V SOUVISLOSTI S UŽÍVÁNÍM DROG

Žádné nové nebo nepředpokládané problémy se nevyskytly, jedná se stále o abscesy, zranění, záněty oběhového systému, kožní defekty a přidružené psychiatrické problémy jako sebevražedné pokusy, depresivní a úzkostné stavy, toxické psychózy, rozvíjející se duševní onemocnění jako psychóza apod.

JINÉ NOVÉ TRENDY A FENOMÉNY

Novým trendem v cílové skupině uživatelů návykových látek je zvyšující se věk, který sebou přináší velmi často těhotenství a mateřství uživatelů. V roce 2015 byl připraven projekt k nastavení spolupráce mezi službami a OSPOD na obcích (kde se s problémem užívání u jednoho z rodičů setkávají stále častěji), stejně jako v oblasti vzdělávání a podpory.

Dalším novým trendem je nárůst počtu uživatelů THC, kteří jsou dlouhodobí uživatelé a vykazují znaky závislosti na látce. Od běžných uživatelů návykových látek se tato skupina distancuje, nepovažují se za možnou klientelu kontaktního centra, vypadávají ze sítě NZDM (když splňují podmínky věku, často je podmínkou využívání služby nebyť pod vlivem návykových látek) a jsou tak vzrůstající skupinou klientů, kteří ze sítě vypadávají, ačkoli indikace pro práci s těmito klienty v těchto případech je (stavy úzkosti a pocení bez THC, problémy v rodinách, ztráta řidičského průkazu z důvodu řízení pod vlivem apod.).

NOVÉ SYNTETICKÉ DROGY

Prekursory jsou v Královéhradeckém kraji převážně dováženy z Polska, objednávání návykových látek přes internet je v míře běžné pro celou ČR. V této oblasti Královéhradecký kraj nijak nevyniká.

Pokud jde o látky obecně, je nejrozšířenějším problémem alkohol a tabák, z nelegálních látek pak marihuana a pervitin. Další sezónní důležitou plodinou je surové opium, které je velkou hrozbou zejména z hlediska zdravotních rizik.

HAZARDNÍ HRANÍ

V roce 2015 neproběhla žádná studie zaměřena na patologické hráčství či gambling. Tato studie by měla proběhnout v letech následujících za finanční podpory Rady vlády pro koordinaci protidrogové problematiky.

Momentálně je uvedeno celkem 69 patologických hráčů v evidenci Ambulantního centra Hradec Králové Laxus z. ú.), Léčebna návykových nemocí FN HK uvádí v roce 2015 celkem 12 léčených patologických hráčů, AT ambulance FN HK pak celkem 12 pacientů.

Jako pozitivní vnímám zejména stav na obcích s rozšířenou působností, kde je běžnou praxí omezování hazardu na katastru obce, stejně jako omezení provozu herny, tak aby nešlo o non stop provozovny. K úplnému zákazu se města neuchylují, volí cestu omezení a kontroly.

DROGOVÁ KRIMINALITA

V Královéhradeckém kraji se neobjevují žádné výrazné odchylky či zvláštnosti oproti celému zbytku ČR. Jediným vybočujícím fenoménem je vliv Polska, odkud se do ČR pašují prekursory na výrobu drog. Policie ČR eviduje v tomto ohledu několik záchytů pašovaných léčiv ročně, což ovšem opět nevybočuje průměru jiných příhraničních oblastí.

SITUACE V OBLASTI ADIKTOLOGIE PODLE JEDNOTLIVÝCH TYPŮ (STANDARDŮ) SLUŽEB

PRIMÁRNÍ PREVENCE

Oblast primární prevence v rámci KÚ KHK zajišťuje odbor školství, konkrétně krajská školská koordinátorka prevence, která tuto problematiku řeší také ve spolupráci s odborem sociálním.

V Koncepti školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje odbor školství Krajského úřadu Královéhradeckého kraje je uvedeno, že jsou nedostatečně poskytovateli služeb prevence pokryty okresy Trutnov a Náchod. V těchto okresech i dojezd klientů do okresního města je mnohdy finančním problémem.

Není dostatečné množství poskytovatelů služeb zaměřených na žáky středních škol, ani neexistují metodiky – dlouhodobé programy, které by si mohli dělat se žáky přímo pedagogové (na ZŠ lze využít např. metodiky Kočičí zahrada, Normální je nekouřit, Unplugged). Klesá věková hranice žáků, u kterých je potřebné probírat témata primární prevence původně zaměřené např. na žáky 2. st. ZŠ.

Královéhradecký kraj poskytl v dotačním řízení v oblasti prevence v r. 2015 celkem 1 021 000 Kč. Z toho byly podpořeny 4 projekty NNO prostředky ve výši celkem 106 000 Kč. Zbýlé finanční prostředky byly poskytnuty na projekty škol a školských zařízení.

Pedagogicko-psychologická poradna Královéhradeckého kraje zaměstnává 5 metodiků prevence na úvazek 1,0. Mnoho let je požadováno po MŠMT snížení přímé vyučovací míry pro školní metodiky prevence, kteří jsou prvotními poskytovateli prevence ve školách. Vzdělávání pedagogů v Královéhradeckém kraji v oblasti prevence je především poskytováno Školským zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.

OBLAST HARM REDUCTION SLUŽEB

V současné době je Královéhradecký kraj plně pokrytý terénní službou, 2 kontaktní centra se jeví pro kraj jako dostatečná. Jednotlivé obce s rozšířenou působností si spolupráci a činnost terénních služeb chválí, rozšiřovat harm reduction služby není prioritou. Jako jediné úskalí se jeví cílová skupina uživatelů marihuany, se kterou harm reduction služby příliš nepracují (střetává se názor, že by mělo jít spíše o klienty NZDM a názor, že i uživatelé marihuany jsou uživatelé návykových látek a tudíž by měli být automaticky cílovou skupinou služeb pro uživatele drog. Stejný problém vnímáme i s cílovou skupinou uživatelů alkoholu jen s tím rozdílem, že žádná jiná alternativa soc. služby prakticky neexistuje) a zároveň se jedná velmi často o hlavní zakázku obcí, aby s těmito lidmi služba pracovala.

Harm reduction služby v obecné rovině pracují s klienty především na snižování zdravotních, sociálních rizik, která jsou s užíváním drog spojená. Snaží se klienty motivovat v jejich situaci k bezpečnějšímu užívání, ochraně alespoň v minimální míře zdraví a k odpovědnému chování vůči okolí (vitamínové tablety, sterilní materiál, pravidla hygieny při injekčním užívání, výměnný program).

AMBULANTNÍ SLUŽBY, LÉČBA POBYTOVÁ

Hlavním nedostatkem v síti ambulantních služeb je jejich výrazná absence. Kromě dvou měst (Trutnov a Hradec Králové) nejsou ambulantní psychiatrická zařízení zaměřena na návykové látky, anebo jsou plně hrazena (ambulance Náchod), což zvyšuje podstatně práh dostupnosti služeb. Situaci jako velmi neuspokojivou vnímají především soc. pracovníci na obcích a kurátoři, kterým vzhledem k nedostatečnému pokrytí chybí návazná služba, v případě existence služby jsou kapacity naplněné. Ještě výrazněji vystupuje problém ambulantní péče o nezletilé, kdy se stále častěji s fenoménem zneužívání a experimentování s návykovými látkami, případně závislostí na návykových látkách setkáváme. V tomto ohledu je pokrytí dětskými psychiatry naprosto zoufale nedostačující.

Jako problémový vnímáme naprostý nedostatek detoxifikačních zařízení pro mladistvé. Různé typy zařízení často vyžadují před přijetím dítěte do péče absolvování detoxifikace, vzhledem k naprosto přeplněné kapacitě však není takřka vůbec možné podmínky splnit.

Následná péče pro obyvatele KHK je známa pouze jedna. Funguje v rámci Ambulantního centra Laxus v Hradci Králové. Kapacita v tomto území se jeví jako dostatečná, nicméně služby následné péče pro závislé klienty v Královéhradeckém kraji chybí (úplná absence chráněných bytů apod.) Jedinou variantou pro abstinující klienty (pacienty) jsou programy pro abstinující (nebo zrecidivující) v Léčebně návykových nemocí Nechanice, nicméně se jedná pouze o absolventy léčebného programu LNN Nechanice, nikoli o pacienty mimo program.

SWOT ANALÝZA

Jako nejefektivnější a nejlépe využitelný nástroj pro monitoring situace v dotčených oblastech byla využita SWOT analýza, která pracuje se čtyřmi oblastmi – silnou a slabou stránkou, příležitostmi a hrozbami. Vzhledem ke třem oblastem byla vytvořena pro lepší vhléd do problému SWOT analýza pro každou z těchto oblastí:

SWOT ANALÝZA V OBLASTI PREVENCE KRIMINALITY

SILNÉ

Krajské projekty prevence kriminality
 Dotační programy KÚKHK – B
 Systém plánování soc. služeb (síťování)
 Dotační program Ministerstva vnitra
 Dotační program na činnost OSPOD, výkon sociální práce
 Funkční pracovní skupina pro prevenci kriminality
 Spolupráce s jednotlivými složkami represe a prevence (PČR, MP, soc. služby)
 Existence koncepčních materiálů
 Dobré praxe

SLABÉ

Nedostatek služeb – dlouhodobá primární prevence, služby pro rizikové rodiny
 Neschopnost oslovit v prevenci rodiče dětí/mladistvých
 Nedostatečně šíříme informace o PK vůči veřejnosti
 Děláme málo seminářů přenosu dobré praxe
 Pracujeme málo se samosprávami obcí
 Nedokážeme pružně reagovat na nové trendy v PK
 Nemáme dostatečné motivační nástroje, aby obce realizovali PK podle našich doporučení

PŘÍLEŽITOSTI

Využití Královéhradeckých novin (internetový portál) – možnosti prezentací na školách
 Domácí násilí - probíhá vzdělávání na LF UK
 Projekt Právo žít – iniciativa studentů LF UK – vyhledávání ohrožených seniorů
 Zapojení studentů z Univerzity, TRIVISu
 Využití sociálních sítí – šíření informací o prevenci, rizicích
 Využití místních periodik (HK- Radnice) - velká čtenost (senioři)

HROZBY

Málo peněz na inkluzivní opatření v ZŠ
 Facebook, kyberkriminalita
 Kumulace čerstvě propuštěných lidí z výkonu trestu do větších měst
 Agenturní zaměstnávání
 Pobytové středisko v Kostelci nad Orlicí
 Skrytá trestná činnost
 On-line gambling jako latentní kriminalita

<p>Dotace MVČR</p> <p>Předávání dobré praxe (na všech úrovních) – smysl pravidelných schůzek</p> <p>Jsou veřejně dostupné informace o dotacích (DOTINFO)</p> <p>Legislativní ukotvení kontrol (zneužívání dávek, nalévání mladistvým, inspektorát práce...)</p> <p>Některá města jsou v PK aktivní a realizují zajímavé projekty</p> <p>Zkušenosti s aktivitami na podporu mezigeneračního soužití v HK</p> <p>OSPODy v KHK využívají nabízených aktivit resocializačních programů pro rizikové děti a mládež</p> <p>Existují kvalitní SAS pracující s rizikovými rodinami</p> <p>Existuje služba sociální rehabilitace pro cílovou skupinu osob vracejících se z výkonu trestu (Mandl v Novém Městě n. Metují)</p> <p>Některé obce provozují vlastní ubytovny pro sociálně vyloučené rizikové skupiny obyvatel s poměrně dobrými výsledky.</p> <p>V některých obcích fungují aktivní komise prevence kriminality</p> <p>Některé obce si uvědomují smysl sociální prevence (ne jen situační)</p> <p>Některé obce jsou ochotny financovat ze svých rozpočtů kvalitní programy primární prevence na ZŠ.</p> <p>Zajímavé krajské projekty PK jiných krajů jako zdroj dobré praxe.</p>	<p>Koncentrace soc. služeb v nelukrativních částech měst – nevědomá podpora vzniku SVL</p> <p>Prevence z pohledu některých měst je zúžená na přednášky městských policí na ZŠ a na městské kamerové dohlížecí systémy.</p> <p>Některá města nerealizují systematickou sociální prevenci.</p> <p>Někteří volení představitelé měst se uchylují k rychlým krokům represe, než by preferovali dlouhodobá preventivní řešení.</p> <p>Některá města nepracují koncepčně (nestaví PK na systematických analýzách kriminality, z nichž by pak odvozovala opatření).</p> <p>V některých městech je PK v kompetenci MP – jako prioritu vidí situační prevenci v podobě kamer a nejsou propojení na OSV, případně OSPOD</p> <p>Nízká kapacita pracovníků (odborníků) na primární prevenci, drogovou problematiku</p> <p>Domácí násilí – zapojení zdravotnictví</p> <p>Nedostatek služeb – dlouhodobá primární prevence, služby pro rizikové rodiny</p> <p>Nedostatečná provázanost mezi městy, obcemi – práce se samosprávami</p> <p>Dosah SVP – oblast školství</p>
--	--

SWOT ANALÝZA V OBLASTI ADIKTOLOGIE

SILNÉ

Zapojené školy do dlouhodobé PP
 Certifikované, erudované programy PP
 Možnost využití návazných služeb pro práci s rodinou (Laxus, Mozaika, rodinné poradenství)
 Projekt VZP – 1 služba v pilotním programu
 Odborné certifikované služby
 Terénní a HR služby v KHK
 Analýzy, mapování cílových skupin
 Nabídka vzdělávání
 Fungující pracovní skupina pro oblast adiktologie

SLABÉ

Neschopnost ovlivnit pojišťovny směrem k proplácení adiktologických úkonů
 Plné kapacity psychiatrických ambulancí
 Nedostatečná nebo chybějící kapacita služeb pro závislé na alkoholových a nealkoholových drogách a hazardu

PŘÍLEŽITOSTI

Školy zapojené do dlouhodobého systému PP
 Spolupráce s MP, PČR
 Minimální preventivní program jako možný nástroj pro práci ve školách
 Volné hodiny v rozvrhu pro PP
 Přístup vedení škol k dlouhodobé PP
 Existence metodik MŠMT
 Návazné intervenční programy
 Adiktologické výkony v číselníku veřejného pojištění
 Existence standardů MZ ČR pro ambulantní psychiatrickou péči a ambulance s rozšířenou působností
 Centra duševního zdraví
 Koncepce péče o duševní zdraví

HROZBY

Nedostatek škol zapojených do dlouhodobého systému PP
 Útlum programů PP z finančních důvodů
 Prevence zúžena na přednášku na školách pořádanou MP či PČR
 Minimální preventivní program – není legislativně ukotven
 Chybí návazné intervenční programy
 Financování je jednoleté a vícezdrojové
 Postoj zdravotních pojišťoven k financování adiktologických úkonů
 Financování drogových služeb na místní úrovni
 Poddimezovaná kapacita psychiatrické péče
 Nedostatek potencionálních pracovníků služeb
 Financování HR materiálu
 Nezmapované cílové skupiny – zneužívání léků, závislí senioři

<p>Široké spektrum soc. služeb prevence pro uživatele drog (vyjma komunity vše zastoupeno)</p> <p>Snaha o regulaci hazardu na národní a místní úrovni</p> <p>Existence certifikovaných služeb</p> <p>Možnost vzniku detašovaných pracovišť ambulancí služeb</p> <p>Financování drogových služeb na místní úrovni</p> <p>Zájem obcí mít službu na svém území</p> <p>Osvěta směrem k veřejnosti</p> <p>Legislativní možnosti kontrol (nalévání mladistvým, zneužívání dávek k hazardu...)</p> <p>Fungování Týmů pro mládež</p> <p>Práce s veřejností obecně</p>	<p>Sběr dat UZIS – NRLUD není funkční (budou chybět validní data na národní úrovni)</p> <p>Častá nevyjasněnost kompetencí a rolí mezi sociální službou a odborem soc. věcí města</p> <p>Malá prestiž sociální práce obecně</p> <p>Dovoz prekurzorů drog a s tím spojená trestná činnost v příhraničí</p> <p>Matky uživatelky jsou nejčastější příčina odebrání dětí</p> <p>Vzrůstající problematika drog, dluhů a gamblingu v SVL</p> <p>PP jen na druhém stupni</p> <p>Nezájem ze strany škol, nedostatečná erudice</p> <p>Nedostatečná kapacita ambulancí, střednědobé a dlouhodobé péče</p>
---	--

SWOT ANALÝZA V OBLASTI SOCIÁLNĚ VYLOUČENÝCH LOKALIT

<u>Silné stránky</u>	<u>Slabé stránky</u>
<p>Dotační program B</p> <p>služby sociální prevence</p> <p>terénní programy pro SVL mají pokrytí v celém kraji</p> <p>realizujeme krajské projekty PK - resocializační program pro rizikové děti a mládež</p> <p>podporujeme prarodinné aktivity</p> <p>Pravidelný monitoring v podobě Zprávy o situaci romské menšiny</p> <p>přítomnost KRKO na OSV - je řešena sociální problematika</p> <p>aktivně plánujeme SS - zjišťujeme potřeby obcí</p> <p>nabízíme vzdělávací semináře - umíme je zafinancovat</p> <p>metodicky vedeme sociální pracovníky obcí</p> <p>účast KRKO v dotačních komisích MŠMT</p> <p>účast KRKO na hodnocení projektů ÚV</p> <p>KRKO jezdí na kontroly obcí k výkonu SP</p> <p>Dotační program na podporu kulturních a sportovních aktivit</p> <p>Dobrá spolupráce se styčným důstojníkem pro menšiny u PČR</p> <p>Dobrá spolupráce s manažerkou PK a koordinátorkou protidrogové politiky</p>	<p>nerealizujeme, nebo v malém rozsahu osvětu samospráv obcí</p> <p>nepracujeme s veřejností - informace o prevenci, využití místních periodik, facebooku, U nás v kraji, zapojit místní NNO - psát o nich</p> <p>příležitostné předávání informací - nejsou pravidelná setkávání zástupců romských a pro romských NNO</p> <p>nedosáhneme na aktivity ve školství - KRKO je na OSV</p> <p>kraj neumí přímo ovlivnit sociální bydlení (ubytovny) v obcích</p> <p>slabá komunikace ze strany KÚ s NNO pracujícími s osobami v SVL - zasílání informací</p> <p>neposíláme informace o dotacích KÚ</p>

<u>PŘÍLEŽITOSTI</u>	<u>HROZBY</u>
<p>Dotační program MVČR</p> <p>Dotační programy ÚV pro obce a NNO</p> <p>Dotační programy MŠMT pro oblast vzdělávání a integrace romské menšiny dobré praxe některých obcí - projekty osvěty veřejnosti dobré praxe některých obcí - práce s romskou komunitou existuje Pracovní skupina styčného důstojníka pro menšiny metodické vedení z ÚV</p> <p>existence více, či méně aktivních občanských iniciativ Romů v některých obcích</p> <p>Některé organizace mí dobře pracovat s předškolními dětmi a jejich rodiči s cílem jejich přípravy do hlavního vzdělávacího proudu</p> <p>dobré praxe některých NNO v oblasti podpory romských dětí při vzdělávání</p> <p>Ochota obcí zřizovat VPP z APZ</p> <p>Některá města zřizují a provozují městské ubytovny.</p> <p>Osvědčený nástroj domovník v městských ubytovnách.</p> <p>Osvědčený nástroj APK</p> <p>Zájem obyvatel SVL řešit téma infekčních nemocí spojených s užíváním drog</p> <p>Zájem Romských matek o zdraví dětí</p> <p>Sociální pracovníci terénního programu v SVL jsou schopni otevírat témata týkající se zdraví osob v SVL</p> <p>Spolupracující městské policie - sběr použitých jehel, zapojení v rámci výměnného programu terénních programů Laxus a Riaps</p> <p>psychologové v ZŠ - preventivní působení, práce s kolektivem, minimalizace šikany</p> <p>sociální podnikání - v kraji existují sociální firmy</p>	<p>snižování finančních prostředků na dotačních programech ÚV pro obce vyloučené lokality v malých venkovských obcích</p> <p>některé obce nechťejí (neakceptují) terénní program pro obyvatele SVL radikalizace samospráv obcí, kde jsou SVL</p> <p>některé sociální služby spolu hůře komunikují (konkurence)</p> <p>sociálně patologické jevy v SVL - gamblerství, drogy, přestupky, problémová mládež, dluhy, záškoláctví, neprospívání ve škole</p> <p>děti vyrůstající v nedůstojném prostředí</p> <p>SVL s mnohačetnými sociálními problémy</p> <p>skrytá a několika násobná diskriminace (romské ženy, hluchoněmí, psychické poruchy, omezení svéprávnosti,...)</p> <p>skupování nemovitostí v regionech s nízkými cenami nemovitostí a vznik nových SVL</p> <p>horší zdravotní stav obyvatel SVL - astma, obezita, psychické poruchy, rizikovní uživatelé nelegálních drog, zejména pervitinu</p> <p>snižování věku uživatelů nelegálních drog</p> <p>inkluze ve školství bez navazujících podpůrných opatření</p> <p>trend rozdělení ZŠ na "romské a neromské" v městech kde je početnější romská komunita, Jaroměř-Josefov, Broumov, Úpice</p> <p>Některé obce mají problém VPP obsadit.</p> <p>Nezájem cílové skupiny. (Práce na černo.)</p> <p>Systém sociálních dávek není motivační pro nízkopříjmové domácnosti (U zaměstnaného za mzdu blížící se minimální mzdě dojde k poklesu příjmu rodiny, oproti sociálním dávkám)</p> <p>Města nedisponují městskými sociálními byty.</p> <p>Pokud rozdělují města městské byty, mají vysoký práh pro využití (bezdlužnost vůči městu, trvalé bydliště v obci, nesmí mít nedoplatky na daních, nesmí být v exekuci apod.), pro obyvatele SVL často nesplnitelné.</p>

<p>preventivní působení terénního programu ve venkovských SVL místně se daří prosadit primární prevenci do ZŠ přes OSPOD dobře funguje potravinová banka - dostupná v celém kraji spolková činnost v obcích romské osobnosti</p>	<p>Romové mají malou šanci získat byt v běžné zástavbě - předsudky majority.</p> <p>Některé dospělé osoby mají hůře dostupnou zdravotní péči - dluhy na pojistném, cizinci,</p> <p>Skrytá TČ v SVL - sociálně vyloučení se stávají oběťmi (podvodné půjčky, lichva, vydírání, násilí, zneužívání dětí pro TČ ...</p> <p>Velmi časté protiprávní jednání (často na úrovni přestupků) pod vlivem návykových látek</p> <p>Osoby příslušící k romským komunitám - pachatelé TČ - podvody na seniorech, majetková kriminality související s drogovou</p> <p>Limity při práci s uživateli drog u určitých skupin Romů (Olašští Romové apod.)</p> <p>Vyšší riziko šíření nákazy u uživatelů drog</p> <p>vysoká tolerance k užívání THC - nikdo s tím nepracuje</p> <p>zneužívání léků (psychofarmaka)</p> <p>v některých místech se nedaří prosadit regulace provozu výherních automatů</p> <p>fluktuace pracovníků v službách sociální prevence</p> <p>nezaměstnatelnost některých osob ze SVL - existující bariéry (exekuce, sociální dávky, ztráta pracovních návyků)</p> <p>hloubka sociálního vyloučení - málo vztahů/kontaktů mimo obyvatele lokalit</p> <p>je málo romských osobností - nejsou vidět, neangažují se</p>
---	---

VIZE A HLAVNÍ SMĚR

Vizí strategie je nastavit komplexní preventivní aktivity vedoucí ke snížení výskytu sociálně nežádoucích jevů na území Královéhradeckého kraje v prioritních oblastech adiktologie, prevence kriminality a sociálně vyloučené lokality.

V minimální variantě Strategie směřuje k udržení stávajícího stavu, tzn., že se nežádoucí sociální jevy nebudou v období účinnosti Strategie zhoršovat. To znamená, že se nebude zvyšovat počet osob ohrožených sociálním vyloučením a chudobou, nebude se zvyšovat počet uživatelů návykových látek, nebude se zvyšovat kriminalita. Reálně by však mělo realizací podpůrných opatření dojít ke zlepšení těchto sociálních jevů.

Zásadní změny, ke kterým dojde, budou řešeny prostřednictvím akčních plánů, případně revizí této Strategie.

KONTEXT

NÁVAZNOST

Strategie 2017 - 2021 navazuje a reaguje na materiály, které jsou zpracovány na národní úrovni, stejně tak na jiné materiály odboru sociálních věcí.

V rámci celorepublikové působnosti se jedná o:

Strategie boje proti sociálnímu vyloučení na léta 2016 až 2020.

Strategie romské integrace na roky 2015 až 2020.

Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2016 až 2020.

Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018.

V rámci Krajského úřadu Královéhradeckého kraje jde o:

Plán rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 až 2016.

Strategie integrace sociálně vyloučených lokalit v Královéhradeckém kraji 2011 - 2016

Strategie protidrogové politiky Královéhradeckého kraje na období 2011 – 2015.

Koncepce prevence kriminality v Královéhradeckém kraji na léta 2012 až 2016.

Plán rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 - 2017, revize č. 13.

Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže Královéhradeckého kraje za rok 2015.

LEGISLATIVNÍ OPORA

Legislativní ukotvení této aktivity:

§ 93 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách.

§ 67 zákona č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů nařizuje krajským úřadům zřídit pozici koordinátora pro romské záležitosti.

§ 6 zákona 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti. Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.

Zákon 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací a o změně některých zákonů, který zpracovává příslušné předpisy Evropských společenství (Listinu základních práv a svobod a mezinárodní smlouvy) a blíže vymezuje právo na rovné zacházení a zákaz diskriminace v různých oblastech.

§ 22 a §23 zákona 379/2009 Sb. o ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, který definuje úkoly organizace a provádění protidrogové politiky na krajích a obcích v režimu samostatné působnosti, stejně jako konkrétní činnosti koordinátorů.

CÍLE, OPATŘENÍ

Strategie 2017 - 2021 si vymezuje cíle, kterých chce dosáhnout skrze hlavní opatření a dílčí aktivity, které budou ještě konkretizovány v akčním plánu. Jednotlivé cíle se vztahují ke konkrétním cílovým skupinám či nástrojům, které jsou rovněž uvedeny v následujících tabulkách.

Veškeré aktivity a opatření směřují na odbor sociálních věcí krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Strategie si neklade za cíl obsáhnout všechny aktivity, které směřují k vizi Strategie, ale s ostatními institucemi a subjekty na vizi pracovat a spolupracovat, případně ostatní subjekty ke spolupráci motivovat.

CÍLOVÉ SKUPINY

U každé oblasti jsou trochu jiné cílové skupiny, jejichž popis je uveden jak v této části, tak u jednotlivých oblastí ve shrnutí.

ODBORNÁ VEŘEJNOST

- Sociální pracovníci obcí, sociální kurátoři
V KHK bylo ke konci roku 2015, 76 sociálních pracovníků na 15 obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a 25 sociálních pracovníků na 20 obecních úřadech obcí s pověřeným obecním úřadem.
Sociální kurátoři jsou sociální pracovníci na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností, kteří pracují s osobami ohroženými sociálním vyloučením z důvodu předchozí ústavní nebo ochranné výchovy nebo výkonu trestu, osobám, jejichž práva a zájmy jsou ohroženy trestnou činností jiné osoby, a osobám, jejichž způsob života může vést ke konfliktu se společností. Jedná se o 17 osob.
- Sociální pracovníci OSPOD
V KHK bylo ke konci roku 2015, 131 sociálních pracovníků OSPOD na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností
- Sociální pracovníci sociálních služeb
Sít podporovaných sociálních služeb v Královéhradeckém kraji pro rok 2015 - 2016 je součástí Plánu rozvoje sociálních služeb v Královéhradeckém kraji 2011 - 2016, http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/poskytovatele/strategicke-dokumenty/soc-sluzby/P2_prehled.pdf
Opatření strategie míří zejména na služby sociální prevence, které pracují s cílovými skupinami, viz níže, veřejnost se zvláštním zřetelem.
- Koordinátoři prevence kriminality

Jedná se o funkci zpravidla v rámci agend sociálních věcí, případně v rámci městských policií, na obcích s rozšířenou působností a na obcích s pověřeným obecním úřadem. Určená osoba pověřená řešením prevence kriminality je jednou z podmínek pro zapojení obce do dotačního programu MVČR. V Královéhradeckém kraji bylo v této oblasti aktivních 5 obcí, v roce 2016 to bylo 6 obcí.

- Místní protidrogoví koordinátoři

Jedná se o funkci v rámci agend sociálních věcí na obcích s rozšířenou působností. Tato agenda je vykonávána velmi často na pouze minimální úvazek, jedná se spíše o kontaktní osobu pro sběr informací, pouze v minimu případech jsou vykonávány na této pozici i další činnosti. Ke konci roku 2015 mělo pozici místního protidrogového koordinátora zřízeno celkem 13 obcí s rozšířenou působností (Trutnov a Vrchlabí koordinátora pro protidrogovou problematiku nemají).

- Terénní pracovníci obcí a romští poradci

Terénní pracovníci zajišťují terénní práci v romských komunitách a v sociálně vyloučených lokalitách. Těžiště jejich práce je v terénu, vyhledávají osoby, které potřebují sociální práci, mapují situaci a své poznatky předávají dál k navazujícím opatřením. Terénní pracovníci působí ve 3 obcích, nejedná se o sociální pracovníky. Agendu věnující se se zvláštním zřetelem romské komunitě a nastavování potřebných opatření tzv. romský poradce, vykonávají v dalších 5 obcích zejména sociální pracovníci, nebo vedoucí odborů sociálních věcí podílem svého úvazku.

- Vedoucí odborů sociálních věcí

V KHK je 15 odborů sociálních věcí na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností a 20 odborů sociálních věcí na obecních úřadech obcí s pověřeným obecním úřadem.

- Městské policie

V KHK je zřízeno celkem 22 městských policií, z nichž 14 je při obcích s rozšířenou působností a 8 obcí s pověřeným obecním úřadem.

VEŘEJNOST

se zvláštním zřetelem na:

- Osoby ohrožené trestnou činností
- Oběti trestných činů
- Osoby ze socio-kulturně odlišného prostředí

- Senioři
- Děti a mládež
- Uživatelé nelegálních drog a jejich blízcí
- Patologičtí hráči a jejich blízcí
- Osoby vracející se z výkonu trestu

PŘEDSTAVITELÉ SAMOSPRÁV OBCÍ

- Starostové
- Místostarostové
- Předsedové výborů a komisí

Uvedené cílové skupiny jsou podrobně popsány v rámci analýz, které tvoří přílohy Strategie.

MONITOROVÁNÍ, ANALÝZY, KOORDINACE

Cílovou skupinou oblasti monitorování, analýzy a koordinace je zejména odbor sociálních věcí, který využívá všechny dostupné instituce, zařízení, odborné komise, nestátní neziskové zařízení a složky všech spolupracujících resortů, kterých se daná problematika dotýká, a které mají k tématu co říci.

cíl	opatření	aktivity
<p>KHK má přehled o aktuální situaci v dané problematice, a tyto informace bude dále využívat pro naplnění vize strategie.</p>	<p>Na krajské úrovni zachování funkce koordinátora pro romské záležitosti, prevenci kriminality a adiktologii.</p>	<p>Koordinátor pro romské záležitosti, prevence kriminality a adiktologii koordinuje (vybrané) aktivity a opatření.</p>
	<p>Pravidelný monitoring vývoje v prioritních oblastech.</p>	<p>Zpracování Zprávy o situaci romských komunit pro ÚV, Výroční zprávy v oblasti drog, pravidelné analýzy kriminality apod., do monitoringu zapojit obce a sociální služby působící v jednotlivých oblastech, využívání zahraničních zkušeností</p>

	Přenášení aktuálních informací v jednotlivých oblastech cílovým skupinám.	Adresná e-mailová komunikace, Zpravodaj sociálních projektů, časopisy a média.
	Spolupráce meziresortní pracovní skupiny pro lepší hodnocení jednotlivých aktivit a naplňování cílů strategie.	Pravidelná setkávání, hodnocení aktivit.
	Zapojení a propojení všech složek a lidí z praxe k lepšímu předávání informací.	Společné setkávání s aktivní účastí přítomných.

METODICKÉ VEDENÍ, VZDĚLÁVÁNÍ ODBORNÉ VEŘEJNOSTI

Oblast metodického vedení, vzdělávání odborné veřejnosti směřuje na subjekty, které mají nebo by měli mít v dané oblasti odborný přehled, mají být schopni rozhodovat na základě odborných znalostí. Jedná se zejména o sociální pracovníky na obcích, místní protidrogové koordinátory na obcích a manažery prevence kriminality daných měst.

cíl	opatření	aktivity
Odborná veřejnost má komplexní a aktuální přehled o prioritních oblastech a umí s ním pracovat.	Vzdělávání pracovníků obcí (SP) v dotčených tématech.	Organizování semináře, nabídka akreditovaného vzdělávání.
	Podporování tvorby partnerství mezi organizacemi veřejné správy a NNO.	Podpora případové sociální práce v obcích, případových konferencí, partnerství s ÚP, aktivit komunitního plánování.
	Podpora rozvoje inovativních forem sociálního bydlení v obcích vedle systému sociálních služeb.	Odborníci na platformách (semináře, kulaté stoly...), přenos dobrých praxí, poskytování aktuálních informací o výzkumech a o funkčních modelech.

	<p>Vedení SP obcí, ve smyslu preventivního působení v lokalitách ohrožených sociálním vyloučením i v SVL.</p>	<p>Metodika depistážní činnosti, kontrolní činnost výkonu SP, přenos dobrých praxí v oblasti prevence, např. proti ztrátě bydlení osob ohrožených sociálním vyloučením, předkládáním návrhů samosprávám k omezení či zákazu gamblingu, zapojováním organizací nabízejících aktivity v oblasti volného času dětí, využívání VPP pro práci pro obec.</p>
	<p>Vytvoření prostoru pro výměnu zkušeností a dobrých praxí.</p>	<p>Vnášení témat z jednotlivých oblastí na porady sociálních pracovníků, organizování setkávání s pracovníky organizací, kteří pracují s vybranými cílovými skupinami.</p>
	<p>Metodické vedení v oblasti legislativních možností a nástrojů k podpoře ochrany zdraví dětí a mladistvých, zejména v oblasti legálních návykových látek.</p>	<p>Zvyšování tlaku vyvíjeného na provozovatele restauračních zařízení prostřednictvím zákona 379/2009 Sb., a to pomocí navázání spolupráce místního protidrogového koordinátora, obecní a státní policie a odborem odpovědným za agendu správních deliktů a přestupků.</p>
	<p>Zvyšování informovanosti o problematice gamblingu a možných nástrojích prevence rizikového chování jedinců zejména směrem k odborné veřejnosti.</p>	<p>Prostřednictvím metodických setkání informování v oblasti gamblingu obecně (místní protidrogoví koordinátoři, metodici prevence, strážníci obecních policií, sociální pracovníci na obcích).</p>
	<p>Zlepšení informovanosti o možnostech a pravidlech dostupnosti léčby a pomoci osobám s problémem závislosti (substituce, komunity, principy ambulantní léčby apod.).</p>	<p>Využití porad a seminářů ke zlepšení informovanosti zejména odborné veřejnosti (metodici prevence, strážníci obecních policií, sociální pracovníci na obcích).</p>

	Podpora efektivního využívání služeb sociální prevence a jejich vzájemná spolupráce.	Metodické vedení kurátorů pro mládež směrem k možnostem využití různých typů služeb.
		Metodická podpora OSPOD směrem k terciální prevenci rodičů - uživatelů NL nebo gamblerů.
	Podpora a vzdělávání sociálních pracovníků v oblasti cizinců, azylantů, migrantů.	Předávání informací a navázání spolupráce mezi NNO, obcemi a dalšími zainteresovanými složkami.
	spolupracovat na realizaci Koncepce školské primární prevence rizikového chování dětí a mládeže KHK kraje.	předávání aktuálních informací a podkladů ze sociální oblasti (OSPOD, soc. kurátoři apod.) pro metodické vedení metodiků na školách.
		spolupracovat na vzdělávání metodiků prevence na školách v prioritních oblastech - aktivní účast na poradách metodiků.

PODPORA PŘÍMÝCH AKTIVIT VŮČI CÍLOVÉ SKUPINĚ

Podpora přímých aktivit vůči cílové skupině vždy směřuje na cílové skupiny dané oblasti a na podněcování a podporu organizací, služeb a institucí k rozšiřování péče o dané cílové skupiny. Jedná se zejména o služby doplňující a navazující na stávající sociální služby v daných oblastech.

cíl	opatření	aktivita
Podpora stávajících a rozvoj dalších preventivních aktivit směřujících ke zlepšení	Podpora vzdělávacích aktivit zaměřených na Romy a osoby ze SVL v oblastech - finanční gramotnosti, dluhové problematiky, zdraví, zvyšování informovanosti rodičů o možnostech a přínosech předškolního vzdělávání a dle dalších aktuálních potřeb.	Podpora NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na MŠMT a na ÚV, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).

situace v prioritních oblastech.	Podpora programů zaměřených na vyrovnání příležitostí pro vstup dětí ze SVL do předškolního vzdělávání a do základních škol.	Podpora NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na MŠMT a na ÚV, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).
	Podpora fungující sítě kvalitních odborných služeb sociální prevence působících specificky v SVL jako jeden z nástrojů předcházení sociálního vyloučení a vzniku SVL.	Přinášení podnětů v rámci plánování sociálních služeb, aktivní spolupráce při hodnocení podnětů pro změnu sítě sociálních služeb.
	Péče, prostřednictvím sociální práce, o osoby, které se mohou stát terčem několikanásobné stigmatizace a zvláště zranitelnými oběťmi trestných činů.	Cílové skupiny senioři, zdravotně postižení Romové v SVL, romské ženy, osoby s omezenou svéprávností, apod.
	Podpora programů zaměřených na poznávání široké veřejnosti a osob ze SVL navzájem.	Podpora NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).
	Zvyšování pocitu bezpečí osob žijících v sousedství SVL.	Spolupráce se styčným důstojníkem pro menšiny na úrovni pravidelného předávání informací, podpora využívání nástroje APK v obcích.
	Podpora fungující sítě kvalitních odborných služeb s dostatečnou místní, časovou a finanční dostupností pro snížení míry a četnosti problémových a závislých uživatelů drog a hazardních hráčů.	Finanční podpora prostřednictvím dotačních titulů pro certifikované sociální služby působící v oblasti léčby a resocializace, podpora návazné aktivity - dotace B.
	Zvýšení dostupnosti ambulantních služeb odborného sociálního poradenství do dalších lokalit KHK.	Zřízení jednoho detašovaného pracoviště odborného sociálního poradenství ambulantní formou, a to mimo Hradec Králové.

	Podpora vzniku minimálně dvou zařízení s proplácenou adiktologickou péčí v rámci KHK hrazenou z veřejného zdravotního pojištění.	Vyvíjení tlaku na RVKPP k řešení nevyhovující situace v této oblasti.
	Působení na uživatele nelegálních a legálních látek a gamblery směrem k ochraně zdraví a sociální stability tak, aby nedocházelo k prohlubování nepříznivé situace jedince prostřednictvím podpory certifikovaných služeb harm reduction.	Podpora NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivity prostřednictvím krajského dotačního programu (B).
	Zvýšení počtu měst, která jsou aktivní také v oblasti sociální prevence kriminality.	Podpora obcí a předávání informací o jiných možnostech prevence.
	Tvorba a realizace projektů PK s celokrajskou působností a vytvoření možnosti jednotlivým ORP zintenzivnit práci s potřebnými cílovými skupinami.	Zajištění spolufinancování projektů i v rámci rozpočtu KHK a využívání dotačního programu MVČR.
	(Rychlá) Reakce na trendy ve vývoji kriminality a sociálně patologických jevů novými aktivitami (relevantních subjektů).	Programy a aktivity zaměřené na kriminalitu v případech podomního prodeje. Realizace projektů se zaměřením na kyberkriminalitu, užívání THC apod.

AKTIVITY VŮČI VEŘEJNOSTI A SAMOSPRÁVÁM OBCÍ

Aktivity vůči veřejnosti a samosprávám obcí mají směřovat na cílovou skupinu, která se s tématy setkává a často jedná a smýšlí pod tíhou předsudků a nepravdivých informací. Cílovou skupinou této oblasti jsou také představitelé samosprávy obcí, kteří poskytují podmínky a zázemí preventivním aktivitám. Snahou těchto aktivit je pak zvýšení informovanosti těchto osob, která má pomoci k erudovanějšímu rozhodování a směřování preventivních aktivit v dané lokalitě.

cíl	opatření	aktivity
<p>Veřejnost a představitelé samospráv získají relevantní informace o prioritních oblastech.</p>	<p>Podpora šíření informací o romské kultuře a tradicích mezi širokou veřejnost.</p>	<p>Podpora NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, vyhledávání přirozených autorit v této oblasti a spolupráce s nimi na naplňování cíle.</p>
	<p>Působení na veřejnost směrem ke zvyšování tolerance vůči sociálním a kulturním odlišnostem ve společnosti.</p>	<p>Podpora NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).</p>
	<p>Podporovat šíření informací o problematice sociálního vyloučení a o chudobě mezi širokou veřejnost.</p>	<p>Podpora NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).</p>
	<p>Uveřejňování příběhů konkrétních lidí.</p>	<p>Využívání místních periodik (U nás v kraji, ...) pro šíření informací mezi širokou veřejnost sociální sítě.</p>
	<p>Informování o problematice SVL a preventivních aktivitách samosprávy obcí.</p>	<p>Organizace setkávání představitelů samospráv, jejich informování o preventivních projektech, o efektivních řešeních, o možných finančních zdrojích.</p>

	Podpora programů zaměřených na poznávání široké veřejnosti a osob ze SVL navzájem.	Podpora NNO ve využívání dotačních programů zaměřených na toto téma na národní a krajské úrovni, dotační podpora uvedených aktivit prostřednictvím krajského dotačního programu (B).
	Zvyšování informovanosti o problematice gamblingu a možných nástrojích prevence rizikového chování jedinců směrem k široké veřejnosti.	Prostřednictvím sociálních sítí a médií předávání informací veřejnosti o riziku a povaze patologického hráčství, rizicích a varovných signálech, stejně jako o možnostech pomoci.
	Působení formou osvěty na rodiče a děti v oblasti legálních látek a hráčství (postoje rodičů k alkoholu, domácí vzorce pití, právní odpovědnost).	Informace prostřednictvím médií, facebookový profil, odborné semináře.
	Zlepšení informovanosti o možnostech a pravidlech dostupnosti pomoci, východiscích a nástrojích v případě závislosti (substituce, komunity, principy ambulantní léčby apod.).	Prostřednictvím sociálních sítí a médií předávat informace veřejnosti o závislostech a zneužívání návykových látek, stejně jako o možné sebeochraně a pomoci.
	Realizace osvětových seminářů, konferencí k aktuálním tématům PK pro veřejnost (jako kyberkriminality apod.).	Realizace osvětových aktivit pro veřejnost zdarma.
	Využití dosažitelných komunikačních kanálů k předávání informací (radnice, facebook).	Zajištění facebookového profilu pro PK v rámci kraje.

ZÁVĚR

Strategie preventivního působení v sociální oblasti Královéhradeckého kraje na období 2017 až 2021 je koncepčním materiálem a podkladem především pro potřeby odboru sociálních věcí Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Na tvorbě se podílelo množství odborníků a odbornic zaštiťující různé organizace a instituce, nestátní neziskové organizace a státní správu za jednotlivé oblasti prevence kriminality, adiktologie a problematiku sociálně vyloučených lokalit. Strategie je i díky tomu materiálem cíleným na aktuální potřeby a praktické využití, zohledňující velkou propojenost a šíři dané problematiky.

Tento materiál kromě samotných cílů a opatření shrnuje situaci v uvedených oblastech s odkazem na aktuální a podrobné materiály daného roku (Výroční zprávy, Bezpečnostní analýzy apod.). Tyto materiály jsou vždy zpracovány za předešlý rok a jsou pravidelně zveřejňovány na webu Krajského úřadu Královéhradeckého kraje. Na těchto místech lze také dohledat aktuální kontakty na dané instituce a zařízení v dané oblasti působící.

Dokument byl schválen Radou Královéhradeckého kraje usnesením č. RK/44/1717/2016 Stejně jako Zastupitelstvem Královéhradeckého kraje, které tímto usnesením č. ZK/2/29/2016 bere tento dokument na vědomí.

Zpracovala: Mgr. Honzíková Monika

Mgr. Smudková Martina

Dne: 1. listopadu 2016